

ბიომრავალფეროვნების გლობალური ჩარჩო – ადრეული ქმედებების მხარდაჭერის პროექტი

ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიის და სამოქმედო გეგმის (NBSAP)
მომზადების ხელშეწყობა

ამოცანა 7

კუნძულის-მონრეალის ბიომრავალფეროვნების გლობალური ჩარჩოს (GBF) ეროვნულ დონეზე
დანერგვის მოკლე ანალიზი და ეროვნული სტრატეგიის მიმართულებები

სარჩევი

1.	შესავალი.....	3
1.1	კუნძინ-მონრეალის ბიომრავალფეროვნების გლობალური ჩარჩო	3
2.	კუნძინ-მონრეალის ბიომრავალფეროვნების გლობალური ჩარჩოს (GBF) ეროვნულ დონეზე დანერგვის ანალიზი.....	5
2.1	კუნძინ-მონრეალის გლობალური ბიომრავალფეროვნების ჩარჩოს (GBF) ეროვნულ დონეზე დანერგვის ანალიზის მოკლე შეჯამება.....	5
2.2	ძირითადი მიმართულებები და რეკომენდაციები ბიომრავალფეროვნების გლობალური ჩარჩოს (GBF) ეროვნულ დონეზე ეფექტური დანერგვისათვის.....	8
3.	ეროვნული ბიომრავალფეროვნების სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის ჩარჩო	11
3.1	ეროვნული ხედვა, მიზნები და ამოცანები	12
4.	ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიის სტრუქტურა	36
5.	ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის სისტემის გაუმჯობესება	38

1. შესავალი

ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შემცირება და ეკოსისტემების დეგრადაცია ერთ-ერთ მთავარ გლობალურ გარემოსდაცვით გამოწვევას წარმოადგენს და საფრთხეს უქმნის ეკოსისტემების მდგრადობას, სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებასა და ადამიანთა ჯანმრთელობას. ბიომრავალფეროვნების კარგვა განპირობებულია მიწათსარგებლობის ცვლილებით, ბუნებრივი რესურსების არამდგრადი გამოყენებით, გარემოს დაბინძურებით, კლიმატის ცვლილებით და სხვა ფაქტორებით.

აღნიშნულ გამოწვევებზე საპასუხოდ, ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შესახებ კონვენციის (CBD) მხარეთა მე-15 კონფერენციაზე 2022 წელს დამტკიცდა ბიომრავალფეროვნების გლობალური ჩარჩო (GBF), რომლის მიზანია ბიომრავალფეროვნების კარგვის შეჩერება და ეკოსისტემების მდგრადი მართვის გაუმჯობესება. ჩარჩო განსაზღვრავს 2050 წლის ხედვას – ბუნებასთან ჰარმონიულ თანაცხოვრებას და 2030 წლამდე მისაღწევ მიზნებს, რომლებიც სრულ თანხვედრაშია გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნებთან.

GBF ეყრდნობა ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციასა და მდგრად განვითარებასთან დაკავშირებულ სხვა სტრატეგიულ ჩარჩოებს და ხაზს უსვამს ბიომრავალფეროვნების როლს კლიმატის ცვლილების შერბილებისა და მდგრადი განვითარების კონტექსტში. CBD-ის წევრი ქვეყნები ვალდებული არიან განაახლონ ეროვნული ბიომრავალფეროვნების სტრატეგიები და სამოქმედო გეგმები (NBSAP-ები), რომლებიც უნდა შეესაბამებოდეს GBF-ის მიზნებს და ეროვნულ კონტექსტს.

საქართველო, როგორც CBD-ის წევრი ქვეყანა, ახორციელებს GBF-ის მიზნების ინტეგრაციას ეროვნულ პოლიტიკურ, სამართლებრივ და ინსტიტუციურ ჩარჩოებში და ახორციელებს ეროვნულ ბიომრავალფეროვნების სტრატეგიასა და სამოქმედო გეგმის (NBSAP) განახლებას.

აღნიშნული პროცესის მხარდასაჭერად, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სისტემაში მოქმედი გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი, გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამისა (UNEP) და გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF) მხარდაჭერით, ახორციელებს პროექტს „ბიომრავალფეროვნების გლობალური ჩარჩო – ადრეული ქმედებების მხარდაჭერა“, რომელიც უზრუნველყოფს ეროვნული ბიომრავალფეროვნების სტრატეგიისა და მოქმედებათა გეგმის განახლების ტექნიკურ და ანალიტიკურ მხარდაჭერას და ეფუძნება ინკლუზიური ჩართულობის პრინციპებს.

1.1 კუნძინ-მონრეალის ბიომრავალფეროვნების გლობალური ჩარჩო

კუნძინ-მონრეალის გლობალური ბიომრავალფეროვნების ჩარჩო წარმოადგენს გლობალურად კოორდინირებულ ძალისხმევას, რომელიც მნიშვნელოვან წვლილს შეიტანს გაეროს 2030 წლის მდგრადი განვითარების დღის წესრიგის განხორციელებაში. ჩარჩო

ეფუძნება ერთიან ხედვას, რომლის მიხედვითაც გარემოსდაცვითი, სოციალური და ეკონომიკური მიმართულებების დაბალანსებული განვითარება აუცილებელია ბიომრავალფეროვნების კარგვის შესაჩერებლად და მდგრადი განვითარების უზრუნველსაყოფად.

ჩარჩო ითვალისწინებს, რომ ბიომრავალფეროვნების დაცვის, აღდგენისა და ბუნებასთან ჰარმონიაში თანაცხოვრების მისაღწევად აუცილებელია გადაუდებელი და მიზანმიმართული ქმედებების განხორციელება გლობალურ, რეგიონულ და ეროვნულ დონეზე. იგი მოიცავს ბიომრავალფეროვნების დაცვისა და მდგრადი გამოყენების, ასევე გენეტიკური რესურსებიდან მიღებული სარგებლის სამართლიანი და თანასწორი განაწილების პრინციპებს და აღიარებს ბიოლოგიურ და კულტურულ მრავალფეროვნებას შორის არსებულ მჭიდრო კავშირს.

კუნძინ-მონრეალის ჩარჩო განსაზღვრავს ოთხ ურთიერთდაკავშირებულ გლობალურ მიზანს (A–D), რომლებიც ქმნის ერთიან სისტემას და ითვალისწინებს ეკოლოგიურ, სოციალურ და ეკონომიკურ ფაქტორებს:

- **მიზანი A** – ეკოსისტემების დაცვა, აღდგენა და გენეტიკური მრავალფეროვნების შენარჩუნება;
- **მიზანი B** – ბიომრავალფეროვნების მდგრადი გამოყენება და ბუნების წვლილის გაძლიერება ადამიანთა კეთილდღეობისთვის;
- **მიზანი C** – გენეტიკური რესურსებიდან და ტრადიციული ცოდნიდან მიღებული სარგებლის სამართლიანი და თანასწორი განაწილება;
- **მიზანი D** – ფინანსური, ტექნიკური, სამეცნიერო და ინსტიტუციური შესაძლებლობების უზრუნველყოფა ჩარჩოს ეფექტური განხორციელებისთვის.

ჩარჩო ასევე მოიცავს 23 სპეციფიკურ მიზანს, რომლებიც უნდა განხორციელდეს 2030 წლამდე და რომლებიც ერთობლივად უზრუნველყოფს ბიომრავალფეროვნების დაცვას, ეკოსისტემების აღდგენასა და ადამიანის კეთილდღეობას. მიზნების განხორციელება უნდა ხდებოდეს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შესახებ კონვენციისა და სხვა შესაბამისი საერთაშორისო ვალდებულებების შესაბამისად, ეროვნული სპეციფიკისა და პრიორიტეტების გათვალისწინებით.

2. კუნძინ-მონრეალის ბიომრავალფეროვნების გლობალური ჩარჩოს (GBF) ეროვნულ დონეზე დანერგვის ანალიზი

2.1 კუნძინ-მონრეალის გლობალური ბიომრავალფეროვნების ჩარჩოს (GBF) ეროვნულ დონეზე დანერგვის ანალიზის მოკლე შეჯამება

კუნძინ-მონრეალის გლობალური ბიომრავალფეროვნების ჩარჩოს (GBF) ეროვნულ დონეზე დანერგვის მდგომარეობის შესაფასებლად ჩატარდა ეროვნული შესაბამისობის ანალიზი, რომლის მიზანსაც წარმოადგენდა დადგენა, თუ რამდენად შეესაბამება საქართველოს საკანონმდებლო, სტრატეგიული, სექტორული და ინსტიტუციური ჩარჩოები GBF-ის გლობალურ მიზნებს, განსაკუთრებით კი 2030 წლისთვის განსაზღვრულ 1-18 სპეციფიკურ მიზნებს. აღნიშნული შეფასების საშუალებით გამოვლინდა უკვე ჩამოყალიბებული საფუძველი GBF-ის მიზნების მხარდასაჭერად; არსებული ხარვეზები და შეუსაბამობები; და ის ძირითადი მიმართულებები, რომელთა სისტემური გაძლიერებაც აუცილებელია GBF-ის მოთხოვნებთან უკეთ თანხვედრის უზრუნველსაყოფად.

ანალიზი განხორციელდა ეროვნული კონტექსტის გათვალისწინებით და დაეყრდნო მოქმედ კანონმდებლობას, არსებულ სტრატეგიებს და ეროვნულ ბიომრავალფეროვნების სტრატეგიასა და სამოქმედო გეგმას (NBSAP II), ასევე ქვეყნის საერთაშორისო ვალდებულებებს. აღნიშნულზე დაყრდნობით შეფასდა, რამდენად ასახულია GBF-ის მიზნების ლოგიკა ეროვნული პოლიტიკის ციკლში, სტრატეგიული დაგეგმვიდან – საკანონმდებლო და ინსტიტუციურ მოწყობამდე, აგრეთვე განხორციელებისა და მონიტორინგისა და ანგარიშგების შესაძლებლობებამდე. შეფასების პროცესში აქცენტი გაკეთდა იმაზე, რომ შესაბამისობა არ განიმარტოს მხოლოდ პოლიტიკის დოკუმენტების არსებობით, არამედ განიხილებოდეს როგორც სისტემური შესაძლებლობა, რომელიც მოიცავს მიზნების ინტეგრაციას, შესრულების მექანიზმებს, ინსტიტუციურ კოორდინაციასა და პროგრესის შეფასებას.

ანალიზის შედეგები აჩვენებს, რომ საქართველოში ჩამოყალიბებულია ბიომრავალფეროვნების დაცვისა და ეკოსისტემების მდგრადი მართვის სამართლებრივი და ინსტიტუციური საფუძველი. აღნიშნული საფუძველი მოიცავს როგორც ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციასა და დაცულ ტერიტორიებთან დაკავშირებულ მიდგომებს, ისე ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვისა და ზემოქმედებების რეგულირების მიმართულებებს. ქვეყანას გააჩნია საკანონმდებლო ჩარჩო, რომელიც კმნის წინაპირობას GBF-ის მიზნების განხორციელებისთვის და ადასტურებს, რომ ბიომრავალფეროვნების დღის წესრიგი უკვე გარკვეულწილად ინსტიტუციონალიზებულია ეროვნულ პოლიტიკაში.

ამასთან, ანალიზი მიუთითებს, რომ GBF-ის მოთხოვნებთან სრული და სისტემური შესაბამისობის მისაღწევად საჭიროა არსებული საფუძვლის შემდგომი გაძლიერება. ეს გულისხმობს პოლიტიკის უფრო თანმიმდევრულ, კოორდინირებულ და შედეგზე ორიენტირებულ განვითარებას. კერძოდ, გამოვლინდა, რომ ეკოსისტემური მიდგომები ჯერ კიდევ არასრულად და არათანაბრად არის ინტეგრირებული სივრცით დაგეგმვასა და სექტორულ პოლიტიკებში. აღნიშნული ხარვეზი ზრდის რისკს, რომ სხვადასხვა სექტორში მიღებული გადაწყვეტილებები ბიომრავალფეროვნების მიზნებთან სრულ თანხვედრაში ვერ მოვიდეს და ეკოსისტემებზე ზეწოლა გაგრძელდეს ფრაგმენტულად მართვადი ფორმების პირობებში.

ამ კონტექსტში, ანალიზი განსაკუთრებულ ყურადღებას ამახვილებს სექტორთაშორისი ინტეგრაციის გაძლიერების აუცილებლობაზე, რათა ბიომრავალფეროვნების მიზნები უფრო სრულად აისახოს ისეთ სფეროებში, როგორიცაა სივრცითი დაგეგმვა, სოფლის მეურნეობა, ენერგეტიკა, ინფრასტრუქტურა და სხვა სექტორები, რომლებიც პირდაპირ ან ირიბად ზემოქმედებს ბუნებრივ რესურსებზე. შესაბამისად, შესაბამისობის საკითხი უკავშირდება არა მხოლოდ გარემოსდაცვითი პოლიტიკის ხარისხს, არამედ ფართო განვითარების გადაწყვეტილებებსაც.

მნიშვნელოვან გამოწვევად რჩება მონიტორინგისა და მონაცემთა ერთიანი, ჰარმონიზებული სისტემების ნაკლებობა. ანალიზი აჩვენებს, რომ მონაცემთა ფრაგმენტულობა და ინდიკატორების არასაკმარისი თავსებადობა GBF-ის მოთხოვნებთან ართულებს პროგრესის მონიტორინგს, მიღწეული შედეგების შეფასებასა და გამჭვირვალე ანგარიშგებას. როდესაც პროგრესის განსაზღვრა ვერ ხდება თანმიმდევრულად, მნიშვნელოვნად იზღუდება მტკიცებულებებზე დაფუძნებული გადაწყვეტილებების მიღების, პრიორიტეტების გადახედვისა და რესურსების მიზნობრივი მობილიზების შესაძლებლობა. შესაბამისად, მონიტორინგისა და ანგარიშგების სისტემების გაძლიერება განიხილება ეროვნულ დონეზე GBF-ის ეფექტური დანერგვის ერთ-ერთ საკვანძო პირობად.

ფინანსური რესურსების დეფიციტი და დაფინანსების დაგეგმვასთან დაკავშირებული სირთულეები წარმოადგენს კიდევ ერთ გამოწვევას. ანალიზი მიუთითებს, რომ არსებული რესურსები ხშირად არ არის საკმარისი დასახული მიზნების თანმიმდევრული შესრულებისთვის და საჭიროებს ფინანსური ინსტრუმენტების, საბიუჯეტო დაგეგმვისა და დაფინანსების მექანიზმების გაძლიერებას. ფინანსური ასპექტი მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ რესურსების მოცულობის თვალსაზრისით, არამედ იმისთვისაც, რომ ღონისძიებების განხორციელება დაეყრდნოს პროგნოზირებად და კოორდინირებულ დაფინანსებას, რაც ზრდის მათ მდგრადობასა და ეფექტიანობას.

დამატებით, ანალიზი მიუთითებს, რომ ბიომრავალფეროვნების ეკოლოგიური და ეკონომიკური ღირებულებების ინტეგრაცია ეკონომიკურ პოლიტიკებსა და საბიუჯეტო დაგეგმვის პროცესებში კვლავ შეზღუდულია. ბუნებრივი კაპიტალისა და ეკოსისტემური

მომსახურებების ღირებულებების არასაკმარისი ასახვა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ართულებს GBF-ის მიზნების სრულფასოვან გათვალისწინებას განვითარების სექტორების პოლიტიკებსა და ინვესტიციებში.

ინსტიტუციური კოორდინაციის საკითხი ასევე მნიშვნელოვან გამოწვევად რჩება. ანალიზი აჩვენებს, რომ სხვადასხვა ინსტიტუტებსა და სექტორებს შორის კოორდინაციის ეფექტურობა პირდაპირ განსაზღვრავს პოლიტიკის ერთიანობას, პასუხისმგებლობების მკაფიო განაწილებასა და განხორციელების პროცესის თანმიმდევრულობას. არასაკმარისი კოორდინაცია ზრდის პარალელური ქმედებებისა და არათანმიმდევრული გადაწყვეტილებების რისკს, რაც ამცირებს GBF-ის მიზნების შესრულების ეფექტიანობას.

ამასთან ერთად, ანალიზი მიუთითებს, რომ მიუხედავად დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის არსებული პრაქტიკისა, საჭიროებს გაძლიერებას მათი მონაწილეობის უფრო სისტემური და ინსტიტუციონალიზებული მექანიზმები. ადგილობრივი მოსახლეობის, სამოქალაქო საზოგადოების და კერძო სექტორის სტრუქტურირებული და თანმიმდევრული ჩართულობა პოლიტიკის დაგეგმვისა და განხორციელების პროცესებში წარმოადგენს GBF-ის მიზნების ეფექტური დანერგვის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან წინაპირობას.

დამატებით, ანალიზი აჩვენებს, რომ განხორციელების შესაძლებლობების დონე არათანაბარია სხვადასხვა სექტორს შორის. ტექნიკური, ადმინისტრაციული და ადამიანური რესურსების შეზღუდული შესაძლებლობები გარკვეულ შემთხვევებში ზღუდავს პოლიტიკის პრაქტიკულ განხორციელებას, მონიტორინგსა და ანგარიშგებას. აღნიშნული გარემოება მიუთითებს ინსტიტუციური შესაძლებლობების გაძლიერების, ცოდნის გაზიარებისა და უნარების განვითარების საჭიროებაზე.

მიუხედავად იმისა, რომ ეროვნული ბიომრავალფეროვნების სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა (NBSAP II) შემუშავებული იყო კუნძულის-მონრეალის გლობალური ბიომრავალფეროვნების ჩარჩოს დამტკიცებამდე, ანალიზი მიუთითებს, რომ დოკუმენტი ნაწილობრივ ასახავს GBF-ის მიზნებთან ახლოს მდგომ მიმართულებებს. თუმცა არსებული ფორმით NBSAP II საჭიროებს განახლებას, რათა უფრო მკაფიოდ ჩამოყალიბდეს ეროვნული პრიორიტეტები, მიზნობრივი ინდიკატორები და განხორციელების მექანიზმები, რომლებიც GBF-ის მოთხოვნებთან სტრუქტურულად იქნება თანხვედრაში. აღნიშნული განახლება განიხილება როგორც ლოგიკური და აუცილებელი ნაბიჯი ეროვნულ პოლიტიკაში GBF-ის ეფექტური ინტეგრირებისთვის.

ასევე მნიშვნელოვანია აღინიშნოს ბიომრავალფეროვნების დაცვისა და ეკოსისტემების მდგრადი მართვის მჭიდრო კავშირი კლიმატის ცვლილების შერბილებისა და ადაპტაციის პოლიტიკასთან. ეკოსისტემებზე დაფუძნებული მიდგომები მნიშვნელოვან როლს ასრულებს როგორც კლიმატის რისკების შემცირებაში, ისე ეკოსისტემების მდგრადობის გაძლიერებაში. ამ თვალსაზრისით, GBF-ის მიზნების ეროვნულ დონეზე დანერგვა ქმნის შესაძლებლობას ბიომრავალფეროვნებისა და კლიმატის პოლიტიკებს შორის სინერგიის გასაძლიერებლად.

ამასთან, აღსანიშნავია, რომ GBF-ის მიზნების ეფექტური განხორციელება მნიშვნელოვანწილად დამოკიდებულია რეგიონებსა და მუნიციპალიტეტებში პოლიტიკისა და ღონისძიებების პრაქტიკულ დანერგვაზე. აღნიშნული წარმოადგენს იმ სივრცეს, სადაც სტრატეგიული მიზნები რეალურ ქმედებებად გარდაიქმნება, განსაკუთრებით სივრცითი დაგეგმვისა და ბუნებრივი რესურსების მართვის პროცესებში.

დასკვნის სახით, ეროვნული შესაბამისობის ანალიზი აჩვენებს, რომ GBF-ის ეროვნულ დონეზე ეფექტური დანერგვა მოითხოვს პოლიტიკის, ინსტიტუციური მოწყობისა და დაფინანსების ერთიან და კოორდინირებულ მიდგომას. ეს მიდგომა უნდა მოიცავდეს მიზნების სექტორულ ინტეგრაციას, მონიტორინგისა და ანგარიშგების სისტემების გაძლიერებას. ასევე მონაცემთა ჰარმონიზაციასა და შესაბამის ინდიკატორების გამოყენებას, ინსტიტუციური კოორდინაციის გაუმჯობესებას, დაინტერესებული მხარეების სისტემურ ჩართულობას და ფინანსური ინსტრუმენტების განვითარებას. ეროვნული შესაბამისობის ანალიზის შედეგები ქმნის მყარ საფუძველს განახლებული NBSAP-ის შემუშავებისთვის, რომელიც უნდა ჩამოყალიბდეს როგორც პრაქტიკული, შედეგზე ორიენტირებული ინსტრუმენტი და უზრუნველყოს GBF-ის მიზნების თანმიმდევრული და ეფექტური განხორციელება ქვეყნის ეროვნულ პრიორიტეტებსა და სოციალურ-ეკონომიკურ კონტექსტთან შესაბამისობაში.

2.2 ძირითადი მიმართულებები და რეკომენდაციები ბიომრავალფეროვნების გლობალური ჩარჩოს (GBF) ეროვნულ დონეზე ეფექტური დანერგვისათვის

ეროვნული შესაბამისობის ანალიზის შედეგებზე დაყრდნობით შესაძლებელია იმ ძირითადი მიმართულებების იდენტიფიცირება, რომლებიც კრიტიკულად მნიშვნელოვანია GBF-ის მიზნების ეროვნულ დონეზე ეფექტური დანერგვისთვის. აღნიშნული მიმართულებები არ წარმოადგენს ცალკეულ, იზოლირებულ ქმედებებს, არამედ ქმნის ურთიერთდაკავშირებულ სისტემას, რომელიც მოითხოვს კოორდინირებულ და თანმიმდევრულ პოლიტიკურ, ინსტიტუციურ და ფინანსურ გადაწყვეტილებებს. ძირითადი მიმართულებებიდან აღსანიშნავია:

პოლიტიკისა და სექტორული ინტეგრაციის გაძლიერება – ერთ-ერთ ძირითად პრიორიტეტად განიხილება ბიომრავალფეროვნების ინტერესებისა და მასთან დაკავშირებული მიზნების უფრო სრულფასოვანი ინტეგრაცია სექტორულ პოლიტიკებსა და სივრცით დაგეგმვაში. ეს მოიცავს ეკოსისტემური მიდგომების სისტემურ ასახვას ისეთ სფეროებში, როგორიცაა მიწათსარგებლობა, სოფლის მეურნეობა, ენერგეტიკა, ინფრასტრუქტურა და წყალმმართველობა. რეკომენდებულია, რომ ბიომრავალფეროვნების საკითხები განიხილებოდეს როგორც განუყოფელი კომპონენტი განვითარების პოლიტიკის ფორმირების პროცესში და არა მხოლოდ გარემოსდაცვითი სექტორის პასუხისმგებლობის ფარგლებში. დამატებით, მიზანშეწონილია, რომ სექტორული სტრატეგიებისა და პროგრამების შემუშავების პროცესში სისტემურად შეფასდეს მათი პოტენციური ზემოქმედება

ბიომრავალფეროვნებაზე. ეს ხელს შეუწყობს ეკოსისტემებზე ზეწოლის შემცირებას და გადაწყვეტილებების მიღებას უფრო ინტეგრირებული და პრევენციული მიდგომით.

ინსტიტუციური კოორდინაციისა და მართვის გაძლიერება – GBF-ის მიზნების განხორციელება საჭიროებს ინსტიტუციური კოორდინაციის გაუმჯობესებას სხვადასხვა სექტორსა და ინსტიტუციებს შორის. რეკომენდებულია საკოორდინაციო მექანიზმების გაძლიერება, პასუხისმგებლობების მკაფიო განსაზღვრა და უწყებათაშორისი თანამშრომლობის ინსტიტუციონალიზაცია, რაც ხელს შეუწყობს პოლიტიკის თანმიმდევრულობას და თავიდან აიცილებს დუბლირებასა და ურთიერთგამომრიცხავ გადაწყვეტილებებს. ამასთან, მნიშვნელოვანია ცენტრალურ და რეგიონულ დონეებს შორის კოორდინაციის გაძლიერება, რათა უზრუნველყოფილი იყოს პოლიტიკის მიზნების ერთიანი აღქმა და ეროვნული მასშტაბით მათი თანმიმდევრული განხორციელება. ინსტიტუციური კოორდინაციის გაძლიერება ასევე უნდა ემსახურებოდეს პასუხისმგებლობების უკეთ განაწილებასა და განხორციელების პროცესში ანგარიშვალდებულების ზრდას.

მონიტორინგისა და ანგარიშგების სისტემების განვითარება – ერთ-ერთ საკვანძო მიმართულებას წარმოადგენს მონიტორინგისა და ანგარიშგების სისტემების გაძლიერება GBF-ის მოთხოვნებთან შესაბამისობაში. ეს მოიცავს მონაცემთა ჰარმონიზაციას, შესაბამისი ინდიკატორების დანერგვას და პროგრესის რეგულარულ შეფასებას. რეკომენდებულია მტკიცებულებებზე დაფუძნებული გადაწყვეტილებების მხარდაჭერა ერთიანი მონაცემთა სისტემების განვითარებით, რაც ასევე გააუმჯობესებს ეროვნულ და საერთაშორისო ანგარიშგების ხარისხს. დამატებით, მიზანშეწონილია სამეცნიერო და აკადემიური სექტორის უფრო აქტიური ჩართულობა მონიტორინგისა და შეფასების პროცესებში, რაც ხელს შეუწყობს მონაცემთა სანდოობის ამაღლებას და ანალიტიკური შესაძლებლობების გაძლიერებას.

ფინანსური მექანიზმებისა და რესურსების მობილიზება – GBF-ის მიზნების განხორციელება მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია ფინანსური რესურსების ხელმისაწვდომობასა და პროგნოზირებადობაზე. რეკომენდებულია ბიომრავალფეროვნების დაფინანსების გრძელვადიანი მექანიზმების განვითარება, საბიუჯეტო დაგეგმვაში ბიომრავალფეროვნების პრიორიტეტების ასახვა და დამატებითი ფინანსური ინსტრუმენტების გამოყენება. ამასთან, მნიშვნელოვანია ბიომრავალფეროვნების ეკოლოგიური და ეკონომიკური ღირებულებების ინტეგრაცია ეკონომიკურ პოლიტიკებსა და საინვესტიციო გადაწყვეტილებებში. ამ მიმართულებით რეკომენდებულია ბუნებრივი კაპიტალისა და ეკოსისტემური სერვისების ღირებულებების უფრო სისტემური გათვალისწინება საჯარო და კერძო ინვესტიციების დაგეგმვის პროცესებში, რაც ხელს შეუწყობს დამატებითი რესურსების მობილიზებას და დაფინანსების მდგრადობას.

განხორციელების შესაძლებლობებისა და უნარების გაძლიერება – ანალიზის საფუძველზე იკვეთება განხორციელების შესაძლებლობების გაძლიერების საჭიროება როგორც ეროვნულ, ისე რეგიონულ დონეზე. რეკომენდებულია ტექნიკური, ადმინისტრაციული და ადამიანური

რესურსების განვითარების ხელშეწყობა, ცოდნის გაზიარება და ინსტიტუციური უნარების გაძლიერება, რაც აუცილებელია GBF-ის მიზნების ეფექტური და თანმიმდევრული შესრულებისთვის. დამატებით, მიზანშეწონილია პრაქტიკული სახელმძღვანელოებისა და ტრენინგების შემუშავება იმ ინსტიტუტებისთვის, რომლებიც უშუალოდ მონაწილეობენ GBF-ის მიზნების განხორციელებაში, განსაკუთრებით სივრცითი დაგეგმვისა და ბუნებრივი რესურსების მართვის მიმართულებით.

დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის გაღრმავება – GBF-ის ეროვნულ დონეზე წარმატებული დანერგვა მოითხოვს დაინტერესებული მხარეების ფართო და სისტემურ ჩართულობას. რეკომენდებულია ადგილობრივი მოსახლეობის, სამოქალაქო საზოგადოების, აკადემიური სექტორისა და კერძო სექტორის მონაწილეობის ინსტიტუციონალიზაცია პოლიტიკის დაგეგმვისა და განხორციელების ყველა ეტაპზე, ინკლუზიურობის პრინციპების დაცვით, რაც გაზრდის გადაწყვეტილებების ლეგიტიმაციას, სოციალურ მიმღებლობას და განხორციელების მდგრადობას. ამასთან, რეკომენდებულია ჩართულობის არსებული პრაქტიკის გაძლიერება და მათი გადაქცევა უფრო სტრუქტურირებულ და უწყვეტ პროცესად, რომელიც მოიცავს არა მხოლოდ კონსულტაციას, არამედ ერთობლივ დაგეგმვასა და მონიტორინგში მონაწილეობას.

სამართლებრივი ჩარჩოს თანხვედრის გადახედვა – რეკომენდებულია მოქმედი საკანონმდებლო ჩარჩოს გადახედვა კონკრეტული მიმართულებებით. აღნიშნული პროცესი უნდა ემსახუროდეს არსებული ნორმების პრაქტიკულ ეფექტურობას, რეგულაციების თანხვედრას ეკოსისტემურ მიდგომებთან და საჭიროების შემთხვევაში სამართლებრივი ხარვეზების ეტაპობრივ აღმოფხვრას.

განხორციელების ეტაპობრივობა და პრიორიტეტიზაცია – GBF-ის მიზნების მასშტაბისა და კომპლექსურობის გათვალისწინებით, რეკომენდებულია მათი განხორციელების ეტაპობრივი დაგეგმვა/გადახედვა. პრიორიტეტების განსაზღვრა მოკლე და საშუალოვადიან პერსპექტივაში ხელს შეუწყობს რესურსების უფრო მიზნობრივ გამოყენებას და გაზრდის განხორციელების პროცესის მართვადობას, სტრატეგიული მიზნების გადახედვის გარეშე.

რისკებისა და შეზღუდვების გათვალისწინება განხორციელების პროცესში – რეკომენდებულია GBF-ის ეროვნულ დონეზე დანერგვის პროცესში შესაძლო ინსტიტუციური, ფინანსური და ადმინისტრაციული რისკების იდენტიფიცირება და მათი გათვალისწინება პოლიტიკის დაგეგმვისა და განხორციელების ეტაპებზე. ეს მიდგომა ხელს შეუწყობს გადაწყვეტილებების რეალისტურობას და განხორციელების მდგრადობას.

3. ეროვნული ბიომრავალფეროვნების სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის ჩარჩო

კუნძინ-მონრეალის გლობალური ბიომრავალფეროვნების ჩარჩოს (GBF) ეროვნულ დონეზე ეფექტური დანერგვა საჭიროებს ეროვნული ბიომრავალფეროვნების სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის (NBSAP II) განახლებას, რომელიც სტრუქტურულად, შინაარსობრივად და საოპერაციო თვალსაზრისით იქნება თანხვედრაში GBF-ის მიზნებთან და შეესაბამება ეროვნულ კონტექსტს. განახლებული NBSAP უნდა ჩამოყალიბდეს როგორც ინტეგრირებული პოლიტიკის ინსტრუმენტი, რომელიც უზრუნველყოფს ბიომრავალფეროვნების მიზნების სისტემურ ასახვას ეროვნულ განვითარების დღის წესრიგში. განახლებული NBSAP წარმოადგენს ძირითად მექანიზმს, რომლის მეშვეობითაც GBF-ის გლობალური მიზნები გარდაიქმნება ეროვნულ პრიორიტეტებად, კონკრეტულ ამოცანებად და განხორციელებად ღონისძიებებად. მან უნდა უზრუნველყოს პოლიტიკის თანმიმდევრულობა, ინსტიტუციური კოორდინაცია და პროგრესის მონიტორინგი.

GBF-ის მიზნების ეროვნულ კონტექსტზე ადაპტირება უნდა განხორციელდეს ქვეყნის ეკოლოგიური, სოციალური და ეკონომიკური თავისებურებების გათვალისწინებით. განახლებული NBSAP უნდა განსაზღვრავდეს ეროვნულ პრიორიტეტებს, რომლებიც რეალისტურია განხორციელების თვალსაზრისით და ერთდროულად უზრუნველყოფს გლობალურ ვალდებულებებთან თანხვედრას.

განახლებული NBSAP უნდა მოიცავდეს განხორციელების მკაფიო მექანიზმებს, პასუხისმგებლობების განაწილებას და უწყებათაშორისი კოორდინაციის ჩარჩოს. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს ცენტრალურ და რეგიონულ დონეებს შორის კავშირის გაძლიერებას, რათა სტრატეგიული მიზნები ეფექტურად გარდაიქმნას პრაქტიკულ ქმედებებად. ამასთან, მნიშვნელოვანია, რომ განხორციელების პროცესში უზრუნველყოფილი იყოს ინსტიტუციური მოქნილობა და სხვადასხვა სექტორს შორის თანამშრომლობა, რაც გაზრდის პოლიტიკის განხორციელების ეფექტურობას.

NBSAP-ის განახლებული ვერსია უნდა ეფუძნებოდეს მონიტორინგისა და ანგარიშგების სისტემებს, რომლებიც თავსებადია GBF-ის ინდიკატორებთან. ეს უზრუნველყოფს პროგრესის რეგულარულ შეფასებას, მტკიცებულებებზე დაფუძნებულ პოლიტიკის კორექტირებას და საერთაშორისო ვალდებულებების შესრულებას. მონიტორინგისა და შეფასების შედეგები უნდა გამოიყენებოდეს როგორც პოლიტიკის განხორციელების პროგრესის შესაფასებლად, ისე სტრატეგიული გადაწყვეტილებების დროულად გადასახედად.

განახლებული NBSAP-ის ეფექტური განხორციელება საჭიროებს ცოდნისა და მონაცემების მართვის გაძლიერებულ სისტემას. მნიშვნელოვანია, რომ სხვადასხვა უწყების, კვლევითი ინსტიტუტებისა და მონიტორინგის სისტემების მიერ დაგროვილი მონაცემები იყოს ჰარმონიზებული, ხელმისაწვდომი და გამოყენებადი პოლიტიკის დაგეგმვისა და შეფასების

პროცესებში. ცოდნის გაძლიერება ხელს შეუწყობს მტკიცებულებებზე დაფუძნებული გადაწყვეტილებების მიღებას, ინფორმაციის უწყვეტ განახლებას და ინსტიტუციური მეხსიერების შენარჩუნებას.

განახლებული NBSAP უნდა ითვალისწინებდეს ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფას, მათ შორის სახელმწიფო ბიუჯეტში ბიომრავალფეროვნების პრიორიტეტების ასახვას და დამატებითი რესურსების მობილიზების შესაძლებლობებს. ფინანსური ჩარჩო უნდა იყოს თანხვედრაში სტრატეგიულ მიზნებთან და უზრუნველყოფდეს განხორციელების პროგნოზირებადობას.

NBSAP-ის შემუშავება და განხორციელება უნდა ეფუძნებოდეს ფართო, ინკლუზიურ და სტრუქტურირებულ ჩართულობას. დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობა მნიშვნელოვანია როგორც სტრატეგიის შინაარსობრივი ხარისხის გასაუმჯობესებლად, ისე მისი ლეგიტიმაციისა და მდგრადი განხორციელების უზრუნველსაყოფად.

ამასთან, მნიშვნელოვანია საზოგადოების ინფორმირება და ცნობიერების ამაღლება ბიომრავალფეროვნების მნიშვნელობისა და GBF-ის მიზნების შესახებ, რაც ხელს შეუწყობს პოლიტიკის მხარდაჭერას და განხორციელების პროცესში საზოგადოების აქტიურ მონაწილეობას.

განახლებული NBSAP უნდა ეფუძნებოდეს ადაპტიური მართვის პრინციპს, რომლის მიხედვითაც სტრატეგიის განხორციელება რეგულარულად ფასდება მონიტორინგისა და შეფასების შედეგებზე დაყრდნობით. საჭიროების შემთხვევაში უნდა ხდებოდეს პრიორიტეტების, ინსტრუმენტებისა და მიდგომების კორექტირება, რათა უზრუნველყოფილი იყოს GBF-ის მიზნების მიღწევის ეფექტურობა დინამიკურ სოციალურ, ეკონომიკურ და ეკოლოგიურ პირობებში.

ამ ფორმით განახლებული NBSAP-ის ჩარჩო შექმნის მყარ, ლოგიკურად გამართულ და საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობაში მყოფ საფუძველს GBF-ის მიზნების ეროვნულ დონეზე ეფექტური დანერგვისთვის და წარმოადგენს პრაქტიკულ გზამკვლევს შემდგომი სტრატეგიული და სამოქმედო დაგეგმვისათვის.

3.1 ეროვნული ხედვა, მიზნები და ამოცანები

პროექტით ფარგლებში განხორციელდა ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიის შინაარსობრივი ჩარჩოს მომზადება, რომელიც მოიცავს 2050 წლის ბიომრავალფეროვნების ეროვნულ ხედვას, ასევე 2030 წლამდე მისაღწევი ეროვნული მიზნებისა და ამოცანების ჩამონათვალს, მათთან დაკავშირებული გავლენისა და ამოცანის შედეგის ინდიკატორებით. ამასთან ერთად, შემუშავდა ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიის სტრუქტურა, რომელიც განსაზღვრავს სტრატეგიული დოკუმენტის ლოგიკურ აგებულებას.

შედეგები ეფუძნება სიტუაციურ ანალიზს, რომლის ფარგლებშიც შეფასებულია ბიომრავალფეროვნების მდგომარეობა, არსებული გამოწვევები და ძირითადი პრობლემები. ამ ანალიზის საფუძველზე იდენტიფიცირებულია პრობლემებზე რეაგირებისკენ მიმართული სტრატეგიული მიზნები და ამოცანები, ხოლო თითოეული მათგანისთვის განსაზღვრულია შესაბამისი ინდიკატორები, რაც ქმნის საფუძველს შემდგომში სტრატეგიული დოკუმენტის და ლოგიკური ჩარჩოს შემუშავებისთვის.

დოკუმენტში დეტალურად არის ასახული ბიომრავალფეროვნების ეროვნულ სტრატეგიასა და სამოქმედო გეგმაში გასაწერი მიზნები და ამოცანები, რომელთაც თან ახლავს გავლენისა და ამოცანის შედეგის ინდიკატორების ნუსხა, რაც უზრუნველყოფს დაგეგმილი ღონისძიებების შედეგზე ორიენტირებულ შეფასებას.

ეროვნული მიზნები თანხვედრაშია ბიომრავალფეროვნების გლობალური ჩარჩოს (GBF) გლობალურ მიზნებთან და ადაპტირებულია საქართველოს სპეციფიკის გათვალისწინებით. ფორმულირებულია ქმედითი და გაზომვადი მიზნები და ამოცანები და საჭიროების შემთხვევაში მითითებულია ინტერვენციის გეოგრაფიული არეალი. გეოგრაფიული არეალი დოკუმენტში განსაზღვრულია მიზნებისა და ამოცანების დონეზე. იმ შემთხვევებში, როდესაც ინტერვენციები ეხება კონკრეტულ სივრცეებს, ეკოსისტემებს ან სექტორებს, გეოგრაფიული არეალი მითითებულია შესაბამისი მიზნისა და ამოცანის აღწერაში. გეოგრაფიული არეალის მითითების გარეშე წარმოდგენილი მიზნები და ამოცანები ვრცელდება საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე.

ეროვნული მიზნებისა და ამოცანების შემუშავების პროცესში გათვალისწინებულია მდგრადი განვითარების მიზნები (SDGs) და ასახულია მთავრობის ერთიანი მიდგომა, ასევე მტკიცებულებებზე დაფუძნებული და შედეგზე ორიენტირებული მართვის პრინციპები. ამასთან, ინდიკატორების სისტემა შეესაბამება „პოლიტიკის დოკუმენტის შემუშავების, მონიტორინგისა და შეფასების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის №629 დადგენილებით (20.12.2019 წ.) განსაზღვრულ მოთხოვნებს.

დოკუმენტში წარმოდგენილი ინდიკატორები განსაზღვრავს პოლიტიკის დოკუმენტის გავლენისა და ამოცანების შედეგების შეფასების ჩარჩოს. ინდიკატორების საბაზისო, შუალედური და საბოლოო მაჩვენებლები, ისევე როგორც ლოგიკური ჩარჩოს მიხედვით საჭირო დამატებითი ინფორმაცია, დეტალურად უნდა იქნეს აღწერილი და დაზუსტებული ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიის ახალ ვერსიაში.

2050 წლისთვის ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიის ხედვა წარმოდგენილია შემდეგი რედაქციით: „2050 წლისთვის საქართველო წარმოადგენს ქვეყანას, სადაც საზოგადოება ცხოვრობს ბუნებასთან ჰარმონიაში. ბიომრავალფეროვნება აღიარებულია როგორც ეროვნული სიმდიდრე და საერთო ღირებულება, რომელიც დაცულია, აღდგენილია და გონივრულად გამოიყენება ისე, რომ უზრუნველყოფილი იყოს ეკოსისტემური

მომსახურებების უწყვეტობა, ჯანსაღი გარემოს მდგრადობა და ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული სარგებელი თითოეული მოქალაქისთვის“.

ეროვნული მიზნები, ამოცანები და ინდიკატორები წარმოდგენილია შემდეგი სახით:

ეროვნული მიზანი 1	ქვეყნის ტერიტორიის (ხმელეთისა და საზღვაო აკვატორიის) დაგეგმვასა და მართვაში ბიომრავალფეროვნების კომპონენტების ინტეგრირების გაუმჯობესება ბიომრავალფეროვნების კარგის შესამცირებლად გავლენის ინდიკატორი - ხმელეთისა და საზღვაო აკვატორიის წილი, რომლის სივრცითი დაგეგმარება ითვალისწინებს ბიომრავალფეროვნების კომპონენტებს	
ამოცანა 1.1	თანამონაწილეობით პრინციპებზე დაფუძნებული, ინტეგრირებული და ბიომრავალფეროვნებაზე ორიენტირებული სივრცითი დაგეგმვის უზრუნველსაყოფად სამართლებრივი ჩარჩოს სრულყოფა	ეროვნულ სამართლებრივ ჩარჩოში გათვალისწინებულია სივრცითი დაგეგმარების კომპონენტები და ინსტრუმენტები (ეკოლოგიური დერეფნების სამართლებრივი სტატუსი, ლანდშაფტური დაგეგმარების კომპონენტი და ა.შ.)
ამოცანა 1.2	ეკოსისტემების ინტეგრირებული და მდგრადი მართვის პრინციპების ასახვა ქვეყნის სივრცით განვითარებასა და დაგეგმარებაში	ქვეყნის სივრცით განვითარებასა და დაგეგმარების სისტემაში ბიომრავალფეროვნების კომპონენტის ინტეგრაციის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ინსტიტუციური მიზნები		
ამოცანა 1.3	ყველა დონის სივრცითი დაგეგმარების პროცესში ჩართული უწყებების ადამიანური რესურსების გაძლიერება თანამონაწილეობით პრინციპებზე დაფუძნებული, ინტეგრირებული და ბიომრავალფეროვნებაზე ორიენტირებული სივრცითი დაგეგმვის უზრუნველსაყოფად	ყველა დონის სივრცითი დაგეგმარების პროცესში ჩართულ უწყებებში დასაქმებულ პირთა რაოდენობა, რომელთაც გააჩნიათ თანამონაწილეობით პრინციპებზე დაფუძნებული, ინტეგრირებული და ბიომრავალფეროვნებაზე ორიენტირებული სივრცითი დაგეგმვის უნარები
ამოცანა 1.4	ყველა დონის სივრცითი დაგეგმარების გეგმების შემუშავების მხარდაჭერა ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნების ღონისძიებების გათვალისწინებით	ყველა დონის სივრცითი დაგეგმარების გეგმების რაოდენობა, რომელიც ითვალისწინებს ბიომრავალფეროვნების კომპონენტებს
ეროვნული მიზანი 2	დაზიანებული ეკოსისტემების ეფექტური აღდგენა გავლენის ინდიკატორი	

- დაზიანებული ეკოსისტემების წილი, რომელზეც მიმდინარეობს აღდგენის ეფექტური ღონისძიებები		
ამოცანა 2.1	დეგრადირებული ეკოსისტემების შეფასების სისტემის გაუმჯობესება	მეთოდოლოგიური ინსტრუმენტების სრულყოფის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი), რომელიც სახმელეთო და საზღვაო ტერიტორიების ეკოლოგიური სტატუსების დადგენისა და შემდგომი რეაგირების მექანიზმების განსასაზღვრად გამოიყენება
ამოცანა 2.2	დეგრადირებული ეკოსისტემების შესახებ მონაცემების განახლების პროცესის მხარდაჭერა სახმელეთო და საზღვაო ტერიტორიების ეკოლოგიური სტატუსების განსაზღვრისა და შემდგომი რეაგირებისთვის	სახმელეთო და საზღვაო ტერიტორიების რაოდენობა, რომელზეც დადგენილია ეკოლოგიური დეგრადაციის მიზეზები და განსაზღვრულია მათი ეკოლოგიური სტატუსი დაზიანებული ეკოსისტემების წილი, რომელიც შეფასებულია განახლებული მეთოდოლოგიის პირობებში
ამოცანა 2.3	დეგრადირებული ეკოსისტემების სისტემური და ინტეგრირებული მართვის უზრუნველყოფა	დაზიანებული ეკოსისტემების წილი, რომელიც ექვემდებარება ეფექტურ, სისტემურ და ინტეგრირებულ მართვას
ამოცანა 2.4	ეკოსისტემების აღდგენის სისტემური და ინტეგრირებული მართვის პროცესის კოორდინირება	ეკოსისტემების აღდგენის სისტემური და ინტეგრირებული მართვის პროცესის კოორდინირების დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ინსტიტუციური მიზნები		
ამოცანა 2.5	ეკოსისტემების სისტემური და ინტეგრირებული მართვის ინსტიტუციური მხარდაჭერა	ინსტიტუციური უნარიანობის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ეროვნული მიზანი 3	დაცული და სხვა საკონსერვაციო ტერიტორიების ერთიანი ურთიერთდაკავშირებული ქსელის უზრუნველყოფა ბიომრავალფეროვნების ეფექტური კონსერვაციისთვის გავლენის ინდიკატორი - დაცული და სხვა საკონსერვაციო ტერიტორიების ფართობი (ჰა) - დაცული და სხვა საკონსერვაციო ტერიტორიების ურთიერთდაკავშირებულობის ხარისხი	

ამოცანა 3.1	დაცული და სხვა საკონსერვაციო ტერიტორიების საკანონმდებლო ჩარჩოს დახვეწა, ეროვნულ დონეზე არსებული გამოწვევებზე რეაგირებისა და საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად	ეროვნული სამართლებრივი ჩარჩოს თავსებადობის დონე არსებულ გამოწვევებთან მიმართებით ეროვნული სამართლებრივი ჩარჩოს საერთაშორისო სტანდარტებთან თავსებადობის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 3.2	დაცული და სხვა საკონსერვაციო ტერიტორიების ერთიანი, ურთიერთდაკავშირებული ქსელის ჩამოყალიბება	ეკოდერეფნებისა და სხვა საკონსერვაციო ტერიტორიების რაოდენობა, რომელთა მეშვეობითაც ხდება დაცული ტერიტორიების ერთმანეთთან დაკავშირება, ერთიანი ქსელის უზრუნველყოფით იმ დაცული ტერიტორიების წილი, რომლებიც ურთიერთდაკავშირებულია ერთმანეთთან
ამოცანა 3.3	საკონსერვაციო გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობის გაძლიერება	საკონსერვაციო გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში მონაწილე ადგილობრივი მოსახლეობის, ბიზნეს-ოპერატორების და სხვა დაინტერესებული მხარეების წარმომადგენელთა რაოდენობა, მონაწილეობის ინტენსივობა, წარმოდგენილ შენიშვნათა და რეკომენდაციათა გათვალისწინების პოტენციალი (დაბალი, საშუალო, მაღალი) და ა.შ.
ამოცანა 3.4	დაცული და სხვა საკონსერვაციო ტერიტორიების ეფექტური მართვის გაუმჯობესება	დაცული და სხვა საკონსერვაციო ტერიტორიების მართვის ეფექტურობის ხარისხი (დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 3.5	სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებსა და ბუნებრივ ეკოსისტემებს შორის გარდამავალ სივრცეებში (ეკოტონებში) ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის ხარისხის გაუმჯობესება	ბიომრავალფეროვნების დაცვაზე ორიენტირებული აგროეკოლოგიური პრაქტიკების წილი ინტენსიური მიწათსარგებლობისა და აგროქიმიური პრაქტიკების, მათ შორის სასუქებისა და პესტიციდების, გამოყენების წილი, სოფლის მეურნეობის სავარგულებსა და ბუნებრივ ეკოსისტემებს შორის გარდამავალ სივრცეებში
ინსტიტუციური დონის ამოცანები		

ამოცანა 3.6	დაცული და სხვა საკონსერვაციო ტერიტორიების მართვაში ჩართული ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ინსტიტუციური გაძლიერება	საკონსერვაციო ტერიტორიების მართვის მიმართულებით ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ინსტიტუციური უნარიანობის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 3.7	OECMs-ის შესაბამისი დაცული და სხვა საკონსერვაციო ტერიტორიების იდენტიფიცირების, აღიარებისა და მონიტორინგის ინსტიტუციური ჩარჩოს ინტეგრირება	OECMs-ის ჩარჩოსთან შესაბამისობის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 3	დაცული და სხვა საკონსერვაციო ტერიტორიების სისტემური და ინტეგრირებული მართვის პროცესის კოორდინირება	დაცული და სხვა საკონსერვაციო ტერიტორიების სისტემური და ინტეგრირებული მართვის პროცესის კოორდინირების დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ეროვნული მიზანი 4 ა)	4ა) სახეობათა კარგვისა და გადაშენების პროცესის შეჩერება გავლენის ინდიკატორი - სახეობათა საკონსერვაციო სტატუსი - სახეობათა რაოდენობა, რომელზეც დაწყებულია აღდგენის ღონისძიებები	
ამოცანა 4ა.1	სახეობათა კარგვისა და გადაშენების შეჩერების საკითხების შესწავლის სამეცნიერო მხარდაჭერა და შეფასების სისტემის გაუმჯობესება	შესწავლილ სახეობათა წილი, რომელიც შეესაბამება ბიომრავალფეროვნების სტრატეგიასა და სამოქმედო გეგმას
ამოცანა 4ა.2	სახეობათა გადარჩენისა და აღდგენის პროცესის ეფექტური მართვა	სახეობების რაოდენობა, გავრცელების არეალი, პოპულაციების დინამიკა, რომელიც ექვემდებარება აღდგენას, სახარბიელო სტატუსის მიღწევასა და შენარჩუნებას
ეროვნული მიზანი 4 ბ)	4ბ) სახეობებისა და ჯიშების გენეტიკური მრავალფეროვნების შენარჩუნება და აღდგენა გავლენის ინდიკატორი - სახეობებისა და ჯიშების რაოდენობა, რომელზეც დაწყებულია აღდგენის ღონისძიებები	

ამოცანა 4ბ.1	გენეტიკური მრავალფეროვნების კვლევების მასშტაბის გაფართოება	ლაბორატორიების რაოდენობა და ტექნიკური აღჭურვილობის საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის დონე, რეგიონულ დონეზე წარმომადგენლობის მასშტაბი
ამოცანა 4ბ.2	გენეტიკური მრავალფეროვნების საკანონმდებლო ხარვეზებისა დაძლევა	გენეტიკური მრავალფეროვნების მიმართულებით კანონმდებლობაში ურთიერთსაწინააღმდეგო რეგულაციების რაოდენობა
ამოცანა 4ბ.3	გენეტიკური მრავალფეროვნების სტანდარტებისა და შესაძლო ზემოქმედების შესახებ საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება	საზოგადოებრივი ცნობიერების დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 4ბ.4	გენეტიკური რესურსების შენარჩუნებისა და დაცვის გაძლიერება in situ და ex situ კონსერვაციისა და მდგრადი მართვის პრაქტიკების გამოყენებით	გენეტიკური რესურსების/მარაგების წილი, რომელზეც ვრცელდება საკონსერვაციო და აღდგენითი ღონისძიებები
ამოცანა 4ბ.5	კულტურული მცენარეების ენდემური სახეობებისა და ადგილობრივი ჯიშების (ლენდრასების), მათი ველური მონათესავე სახეობების, შინაური ცხოველების აბორიგენული ჯიშების/პოპულაციებისა და ტრადიციული ფერმენტული პროდუქტების დედოების/საფუვრების, შეფასების სისტემის გაუმჯობესება და კონსერვაციის პროცესის ეფექტური მართვა	განახლებული მეთოდოლოგიის შესაბამისად იდენტიფიცირებული შერჩეული საფრთხის ქვეშ მყოფი სასოფლო-სამეურნეო კულტურებისა და შინაური ცხოველების ადგილობრივი სახეობებისა და ჯიშების სათესლე, საწერგე და საწანაწენ მეურნეობების არსებობა, მათი ფერმაზე (on farm) გავრცელების არეალის მასშტაბი და პოპულაციების დინამიკა, რომელიც ექვემდებარება აღდგენასა და თვითკმარ პოპულაციამდე მიყვანას მათი ტრადიციული გავრცელების არეალებში კულტურული მცენარეების ენდემური სახეობებისა და ადგილობრივი ჯიშების (ლენდრასების), მათი ველური მონათესავე სახეობების, შინაური ცხოველების აბორიგენული ჯიშების/პოპულაციებისა და ტრადიციული ფერმენტული პროდუქტების დედოების/საფუვრების ex situ კოლექციების ოფიციალური სტატუსი და ინფრასტრუქტურისა და მართვის შესაბამისობის დონე ხანგრძლივი შენახვის პირობებთან

ეროვნული მიზანი 4გ)	4გ) ადამიანსა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს შორის კონფლიქტების ეფექტური მართვა გავლენის ინდიკატორი - ადამიანსა და გარეულ ცხოველებს შორის კონფლიქტების ეფექტური მართვის მაჩვენებელი	
ამოცანა 4გ.1	ადამიანსა და გარეულ ცხოველებს შორის კონფლიქტების პრევენციის, დაზღვევის, კომპენსაციის და ეფექტური მართვის საკითხების სამართლებრივი რეგულირება	ადამიანსა და გარეულ ცხოველებს შორის კონფლიქტების პრევენციის, დაზღვევის, კომპენსაციის და ეფექტური მართვის საკითხების სამართლებრივი რეგულირების დონე (დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 4გ.2	ადამიანსა და გარეულ ცხოველებს შორის კონფლიქტების პრევენციული მართვის მექანიზმების გაუმჯობესება და მართვის ეფექტურობის გაძლიერება	ადამიანსა და გარეულ ცხოველებს შორის კონფლიქტების მართვაში ახალი პრევენციული მექანიზმების ინტეგრირების დონე (დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 4გ.3	ადამიანსა და გარეულ ცხოველებს შორის კონფლიქტების მართვის მიმართულებით ადგილობრივი მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლება	გარეულ ცხოველების წინააღმდეგ არალეგალური ქმედებების სიხშირე და რაოდენობა
ინსტიტუციური დონის ამოცანები		
ამოცანა 4ა.3	ბიომრავალფეროვნების დაცვისათვის რელევანტური მონაცემების შევსება/განახლების პროცესის მხარდაჭერა და სისტემური მართვის პრაქტიკების გაუმჯობესება	ბიომრავალფეროვნების დაცვისათვის რელევანტური მონაცემების წილი მონაცემთა საერთო რაოდენობაში, რომელიც სისტემურად იმართება კულტურული მცენარეების ენდემური სახეობებისა და ადგილობრივი ჯიშების (ლენდრასების), მათი ველური მონათესავე სახეობების, შინაური ცხოველების აბორიგენული ჯიშების/პოპულაციებისა და ტრადიციული ფერმენტული პროდუქტების დედოების/საფუვრების მოწყვლადობის შეფასების დამტკიცებული სისტემის არსებობა და ამ სისტემით შეფასებული სახეობების/ჯიშების რაოდენობა

		კულტურული მცენარეების ენდემური სახეობებისა და ადგილობრივი ჯიშების (ლენდრასების), მათი ველური მონათესავე სახეობების, შინაური ცხოველების აბორიგენული ჯიშების/პოპულაციებისა და ტრადიციული ფერმენტული პროდუქტების დედოების/საფუძვრების დაცვისათვის რელევანტური მონაცემების შევსება/განახლების პროცესის მხარდაჭერის მიმართულებით სურსათის მსოფლიო ორგანიზაციასთან მუშაობის გაძლიერების დონე (დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 4ბ.4	ადგილობრივ თვითმმართველობის ორგანოებში ადამიანსა და ველურ ბუნებას შორის არსებული კონფლიქტების მართვის ინსტიტუციური უნარების გაძლიერება	მუნიციპალიტეტების ინსტიტუციური უნარიანობა (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი) და უფლებამოსილების სრულყოფილად განხორციელების დონე
ეროვნული მიზანი 5	ველური სახეობებით მდგრადი სარგებლობის, მათი უსაფრთხო მოპოვებისა და კანონიერი ვაჭრობის უზრუნველყოფა გავლენის ინდიკატორი - ველური სახეობის წილი ბიოლოგიურად მდგრად დონეზე მყოფი სახეობების საერთო მარაგებში - ველური სახეობებით კანონიერი და უკანონო ვაჭრობის მაჩვენებლებს შორის თანაფარდობა	
ამოცანა 5.1	სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვის, აღდგენის, მდგრადი სარგებლობისა და სახეობებით საერთაშორისო ვაჭრობის, ასევე ნადირობისა და თევზჭერის მართვის საკითხების სამართლებრივი რეგულირება	ველური სახეობებით სარგებლობის, მათი მოპოვებისა და ვაჭრობის, ასევე ნადირობის და თევზჭერის საკითხების მართვის სამართლებრივი რეგულირების დონე (დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 5.2	One Health პრინციპის უზრუნველყოფა როგორც ადამიანის, ისე სხვა სახეობებისა და მთლიანად ეკოსისტემებისთვის ველური სახეობების გამოყენების უსაფრთხოებისათვის	ველური სახეობების გამოყენების, მოპოვებისა და ვაჭრობის პროცესში პათოგენების შესაძლო გავრცელების, დაავადებების გადადების, ინვაზიური სახეობების გავრცელებს და ბიოუსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკების გათვალისწინების დონე

ამოცანა 5.3	ველური სახეობების მდგრადი გამოყენების მხარდაჭერა	ველური ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მარაგების რაოდენობა.
ინსტიტუციური დონის ამოცანები		
ამოცანა 5.4	გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შესაბამისი სააგენტოების, ასევე გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის და საბაჟო დეპარტამენტის ინსტიტუციური გაძლიერება და ბიომრავალფეროვნების შესახებ ინფორმაციის გაცვლის მექანიზმის (Clearing House mechanism- CHM) დანერგვა	გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სააგენტოებისათვის, ასევე გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტისა და საბაჟო დეპარტამენტისათვის დამატებით მინიჭებული უფლებამოსილებების რაოდენობა და მანდატის გაფართოების მასშტაბი, კვალიფიციური კადრების რაოდენობა, და ბიომრავალფეროვნების შესახებ ინფორმაციის გაცვლის მექანიზმის (Clearing House mechanism- CHM) დანერგვა.
ეროვნული მიზანი 6	უცხო ინვაზიური სახეობების შემოსვლის პრევენცია და გავლენის შემცირება გავლენის ინდიკატორი – - უცხო ინვაზიური სახეობების შემოსვლის იდენტიფიცირებული წყაროების რაოდენობა - უცხო ინვაზიური სახეობების გავრცელების დონე	
ამოცანა 6.1	სამართლებრივი და მეთოდოლოგიური ჩარჩოს სრულყოფა	ეროვნული სამართლებრივი და მეთოდოლოგიური ჩარჩოს საერთაშორისო სტანდარტებთან თავსებადობის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 6.2	უცხო ინვაზიური სახეობების, მათი გავრცელების არეალებისა და ნეგატიური ზემოქმედების შესახებ მონაცემების შევსების პროცესის მხარდაჭერა	მონაცემების სრულყოფის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 6.3	ადრეული აღმოჩენისა და სწრაფი რეაგირების მექანიზმის (EDRR) ინტეგრირება უცხო ინვაზიური სახეობების მართვაში	უცხო ინვაზიური სახეობების ნეგატიური ზემოქმედების მასშტაბი, რეაგირებადობის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი), მათ შორის საზღვაო, საჰაერო და სახმელეთო სასაზღვრო ზონებში, სადაც ინვაზიის რისკი ყველაზე მაღალია

ამოცანა 6.4	აგრო და სატყეო ეკოსისტემებში ინტეგრირებული მავნებლების მართვის (IPM) სისტემებისა და ბიოლოგიური მეთოდების გამოყენების მხარდაჭერა	უცხო ინვაზიური სახეობების ნეგატიური ზემოქმედების მასშტაბი, რეაგირებადობის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი) აგრო და სატყეო ეკოსისტემებში
ინსტიტუციური ამოცანები		
ამოცანა 6.5	უცხო ინვაზიური სახეობების პრევენციისა და კონტროლის სისტემური და ინტეგრირებული მართვის პროცესის კოორდინირება	უცხო ინვაზიური სახეობების პრევენციისა და კონტროლის სისტემური და ინტეგრირებული მართვის პროცესის კოორდინირების დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 6.6	უცხო ინვაზიური სახეობების პრევენციისა და კონტროლის ღონისძიებების ეფექტური მხარდაჭერის მიზნით საჭირო რესურსების გაძლიერება სასაზღვრო გამტარი პუნქტებში	სასაზღვრო გამტარ პუნქტებში დასაქმებულ პირთა კვალიფიცირებულობის დონე
ეროვნული მიზანი 7	ნარჩენებით და ქიმიური ნივთიერებით ბიომრავალფეროვნებაზე გამოწვეული დაზიანებების ზემოქმედების შემცირება გავლენის ინდიკატორი - სანაპირო ეკტროფიკაციის პოტენციალის ინდექსში საქართველოს ადგილი - გარემოში პესტიციდების არასწორი გამოყენების და გადაჭარბებული გამოყენების დონე/აგრეგირებული საერთო გამოყენებული ტოქსიკურობა (ATAT) - გარემოში მოხვედრილი პლასტიკისა და სახიფათო ნარჩენებით დაზიანებების წილი	
ამოცანა 7.1	გარემოს დაზიანებების შემცირებაზე ორიენტირებული ინტეგრირებული მექანიზმების დანერგვა, რომელიც უზრუნველყოფს ბიომრავალფეროვნებისთვის არასაზიანო დონემდე ნარჩენების შემცირებას	დამატებითი მექანიზმების რაოდენობა, რომელიც უზრუნველყოფს ბიომრავალფეროვნებისთვის არასაზიანო დონემდე ნარჩენების შემცირებას
ამოცანა 7.2	სოფლის მეურნეობაში საფრთხის შემცველი პრეპარატების გამოყენების შემცირება	ნუტრიენტების, პესტიციდების წილი სოფლის მეურნეობაში

ამოცანა 7.3	პლასტმასის, ელექტრონული და საშიში ნარჩენების დაბინძურების პრევენცია	პლასტმასის, ელექტრონული და საშიში ნარჩენების წილი; ტოქსიკული ჯაჭვების რღვევისა და მიკროპლასტიკის დაგროვების დონე
ამოცანა 7.4	წყლის რესურსების ინტეგრირებული და სააუზო მართვის პრინციპებზე დაყრდნობით მართვის პრაქტიკების გავრცელების მასშტაბების გაფართოება	წყლის ფართობი, რომელიც ინტეგრირებული და სააუზო მართვის პრინციპებზე დაყრდნობით იმართება
ამოცანა 7.5	ატმოსფერული დაბინძურების ეკოსისტემებზე ზეგავლენის შემცირება	ატმოსფერული დაბინძურების კომპონენტების – გოგირდის დიოქსიდის (SO ₂), აზოტის ოქსიდების (NO _x) და მტვრის ნაწილაკების შემცველობა
	ინსტიტუციური ამოცანები	
ამოცანა 7.6	ბიომრავალფეროვნებაზე ნარჩენებით და ქიმიური ნივთიერებით დაბინძურების შემცირების მიმართულებით დარგთაშორისი და სექტორალური კოორდინაციის ხარისხის ამაღლება	ბიომრავალფეროვნებაზე ნარჩენებით და ქიმიური ნივთიერებით დაბინძურების შემცირების მიმართულებით დარგთაშორისი და სექტორალური კოორდინაციის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 7.7	მონაცემების შევსების, განახლებისა და გაზიარების მხარდაჭერა	მონაცემების სრულყოფის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი), რომელიც ექვემდებარება შევსებას, განახლებასა და გაზიარებას შესაბამის უწყებებს შორის და ხელმისაწვდომია ფართო საზოგადოებისთვის
ეროვნული მიზანი 8	ბიომრავალფეროვნებაზე კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული ზემოქმედების შერბილება გავლენის ინდიკატორი - კლიმატური ცვლილებების ფონზე დაზიანებული და დეგრადირებული ჰაბიტატების ფართობი (ჰა) - დეგრადირებული ჰაბიტატების აღდგენილი ფართობების წილი (ჰა) - ნახშირბადის მარაგის მაჩვენებელი	

ამოცანა 8.1	MRV მონიტორინგის, ანგარიშგების და ვერიფიკაციის სისტემის ჩამოყალიბება, რომელიც უზრუნველყოფს ტყის, აგროეკოსისტემების, წყლისა და სანაპირო ჰაბიტატების მდგომარეობის კლიმატურ რისკებზე ეფექტურ რეაგირებას	MRV მონიტორინგის, ანგარიშგების და ვერიფიკაციის სისტემის შესაბამისობის დონე საერთაშორისო სტანდარტებთან (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 8.2	„ბუნებაზე დაფუძნებული“ გადაწყვეტილებების აღსრულების პროცესის ეფექტურობის ხარისხის გაუმჯობესება	დასახული სამიზნეების შესრულების დონე
ამოცანა 8.3	მონაცემების შევსების, განახლებისა და გაზიარების შესაძლებლობებისა და მონიტორინგის სისტემის სრულყოფის მხარდაჭერა	მონაცემების სრულყოფის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი), რომელიც ექვემდებარება შევსებას, განახლებასა და გაზიარებას შესაბამის უწყებებს შორის და ხელმისაწვდომია ფართო საზოგადოებისთვის
ამოცანა 8.4	შერბილების, ადაპტაციისა და მედეგობის მექანიზმების გაძლიერება	კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული ნეგატიური ზეგავლენის პარამეტრების დინამიკა
ინსტიტუციური დონის ამოცანები		
ამოცანა 8.5	კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული ბიომრავალფეროვნების დაცვის ინსტიტუციური მექანიზმების გაძლიერება, სექტორებსა და ცენტრალურ და ადგილობრივ ხელისუფლებას შორის კოორდინაციის უზრუნველსაყოფად	ბიომრავალფეროვნებაზე კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული ზემოქმედების შესამცირებლად სექტორებსა და ცენტრალურ და ადგილობრივ ხელისუფლებას შორის კოორდინაციის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ეროვნული მიზანი 9	ველური სახეობების მდგრადი მართვიდან მიღებული საზოგადოებრივი სარგებლის ზრდა გავლენის ინდიკატორი - ველური სახეობების მდგრადი სარგებლობით მიღებული ფინანსური და არაფინანსური სარგებლის მასშტაბი	
ამოცანა 9.1	მდგრადი მართვის პრინციპების ინტეგრირება ველური სახეობების მართვაში	ველური სახეობების მდგრადი მართვის პრინციპების ინტეგრირების დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)

ამოცანა 9.2	ველური სახეობების მმართველობითი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში ადგილობრივი მოსახლეობის, კერძო სექტორისა და სხვა დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობის შესაძლებლობების გაძლიერება	გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში მონაწილე ადგილობრივი მოსახლეობის, ბიზნეს-ოპერატორებისა და სხვა დაინტერესებული მხარეების რაოდენობა, მონაწილეობის ინტენსივობა, წარმოდგენილ შენიშვნათა და რეკომენდაციათა გათვალისწინების პოტენციალი (დაბალი, საშუალო, მაღალი) და ა.შ.
ამოცანა 9.3	ველური სახეობების უკანონო გამოყენების პრევენცია და მასზე ეფექტური რეაგირება	ბრაკონიერობის შემთხვევათა რაოდენობა/სიმძიმის ხარისხი
ინსტიტუციური ამოცანები		
ამოცანა 9.4	ველური სახეობების მდგრადი მართვის მიმართულებით დარგთაშორისი და სექტორალური კოორდინაციის ხარისხის ამაღლება	ველური სახეობების მდგრადი მართვის მიმართულებით დარგთაშორისი და სექტორალური კოორდინაციის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 9.5	მონაცემების შევსების, განახლებისა და გაზიარების შესაძლებლობების მხარდაჭერა	მონაცემების სრულყოფის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი), რომელიც ექვემდებარება შევსებას, განახლებასა და გაზიარებას შესაბამის უწყებებს შორის და ხელმისაწვდომია ფართო საზოგადოებისთვის
ეროვნული მიზანი 10	ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის და მდგრადი მართვის უზრუნველყოფა სოფლის მეურნეობაში, აკვაკულტურაში, თევზჭერასა და სატყეო სექტორში გავლენის ინდიკატორი - სოფლის მეურნეობაში, აკვაკულტურაში, თევზჭერასა და სატყეო სექტორში მდგრადად მართული ტერიტორიების რაოდენობა/ფართობი	
ამოცანა 10.1	სოფლის მეურნეობაში, აკვაკულტურაში, თევზჭერასა და სატყეო სექტორში მდგრადი მართვის კომპონენტების ინტეგრირების მხარდაჭერა	მდგრადი მართვის ინტეგრირების დონე სოფლის მეურნეობაში, აკვაკულტურაში, თევზჭერასა და სატყეო სექტორში (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)

ამოცანა 10.2	ბიომრავალფეროვნების ხელშეწყობი პრაქტიკების გაფართოება სოფლის მეურნეობაში, აკვაკულტურაში, თევზჭერასა და სატყეო სექტორში	მექანიზმების რაოდენობა და დაფარვის მასშტაბი (ჰა)
ამოცანა 10.3	ბიომრავალფეროვნების და მდგრადობის გაძლიერების მიმართულებით სოფლის მეურნეობაში, აკვაკულტურაში, თევზჭერასა და სატყეო სექტორში ჩართული ბიზნეს-ოპერატორების მიერ სპეციალისტების მომზადებისათვის ხელშეწყობა და შესაბამისი ტექნიკური უნარების ამაღლება	ბიომრავალფეროვნების და მდგრადობის გაძლიერების მიმართულებით სოფლის მეურნეობაში, აკვაკულტურაში, თევზჭერასა და სატყეო სექტორში ჩართული ბიზნეს-ოპერატორების ცოდნისა და შესაბამისი ტექნიკური უნარების პროგრესის მასშტაბი
ამოცანა 10.4	ბიომრავალფეროვნების და მდგრადობის გაძლიერების მიმართულებით საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება	საზოგადოებრივი ცნობიერების დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ინსტიტუციური ამოცანები		
ამოცანა 10.5	ექსტენციის შესაძლებლობებისა და შესაბამისი ადამიანური რესურსების გაძლიერება	კვალიფიციური ექსტენციონისტების რაოდენობა, გეოგრაფიული დაფარვის მასშტაბი, რომელთაც აქვთ ტექნიკური კომპეტენციები მდგრადი მართვის, ეკოლოგიური სოფლის მეურნეობის, აგროეკოლოგიური ტექნოლოგიების, ადგილობრივი ჯიშების მოყვანა/მოშენებისა და ბიომრავალფეროვნებაზე დაფუძნებული პრაქტიკების ეფექტურად განხორციელებისთვის.
ამოცანა 10.6	მონაცემების შევსება/განახლების პროცესის მხარდაჭერა, განსაკუთრებით თევზისა და წყლის სხვა რესურსების მარაგების შესახებ	მონაცემების სრულყოფის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი) სოფლის მეურნეობაში, აკვაკულტურაში, თევზჭერასა და სატყეო სექტორში
ეროვნული მიზანი 11	ეკოსისტემური მომსახურებების წვლილის გაზრდა, შენარჩუნება და გაძლიერება გავლენის ინდიკატორი - ეკოსისტემური მომსახურებების სარგებლის დონე	

ამოცანა 11.1	სამართლებრივი ჩარჩოს სრულყოფა	ეროვნული სამართლებრივი ჩარჩოს საერთაშორისო სტანდარტებთან თავსებადობის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 11.2	ეკოსისტემური მომსახურებების აღრიცხვისა და შეფასების სისტემის გაუმჯობესება	მეთოდოლოგიური ინსტრუმენტების სრულყოფის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი), რომელიც ეკოსისტემური მომსახურებების აღრიცხვისა და შეფასებისთვის გამოიყენება
ამოცანა 11.3	ეკოსისტემური მომსახურებების აღრიცხვისა და შეფასების ინტეგრირება ქვეყანაში განსახორციელებელ პროგრამებსა და პროექტებში	პროგრამებისა და პროექტების რაოდენობა, რომელშიც ინტეგრირებულია ეკოსისტემური მომსახურებების აღრიცხვა/შეფასების სისტემა
ამოცანა 11.4	ეკოსისტემური მომსახურებების ინტეგრირება სოფლის მეურნეობაში	სოფლის მეურნეობის დარგები, რომელშიც ინტეგრირებულია ეკოსისტემური მომსახურებების აღრიცხვა/შეფასების სისტემა
ინსტიტუციური ამოცანები		
ამოცანა 11.5	დარგთაშორისი და სექტორალური კოორდინაციის ხარისხის ამაღლება ეკოსისტემური მომსახურებების შენარჩუნებისა და გაძლიერებისათვის	დარგთაშორისი და სექტორალური კოორდინაციის დონე ეკოსისტემური მომსახურებების შენარჩუნებისა და გაძლიერებისათვის (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 11.6	ეკოსისტემური მომსახურებების მეინსტრიმინგის დანერგვა და შემდგომი გაუმჯობესება	ეკოსისტემური მომსახურებების შენარჩუნებისა და გაძლიერებისათვის პროცესში მონაწილე ინსტიტუციებში დასაქმებულ პირთა რაოდენობა
ეროვნული მიზანი 12	ურბანული ბიომრავალფეროვნების დაცვა, მწვანე და ლურჯ სივრცეებზე საზოგადოებრივი წვდომის გაუმჯობესება გავლენის ინდიკატორი - ურბანულ ტერიტორიებზე მწვანე და ლურჯი სივრცეების წილი	
ამოცანა 12.1	მწვანე და ლურჯი სივრცეების დაგეგმვაში, მართვასა და მონიტორინგში	ბიომრავალფეროვნების კომპონენტების გათვალისწინების დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)

	ბიომრავალფეროვნების კომპონენტების გათვალისწინების ხარისხის გაუმჯობესება	
ამოცანა 12.2	ურბანული მწვანე და ლურჯი სივრცეების შეფასება ბიომრავალფეროვნების ინდიკატორებზე დაყრდნობით	ეკოსისტემური ფუნქციების რაოდენობა და ბიომრავალფეროვნების მდგომარეობის დონე
ამოცანა 12.3	ურბანული მწვანე და ლურჯ სივრცეებზე წვდომისა და სარგებლიანობის ზრდის შესაძლებლობების გაძლიერება	მოსახლეობის წილი, რომელთაც აქვთ წვდომა ღია სივრცეებთან 400 მეტრით ფეხით სავალ მანძილზე ურბანული მწვანე და ლურჯი სივრცეებიდან მიღებული ეკოსისტემური სარგებლის დონე.
ინსტიტუციური ამოცანები		
ამოცანა 12.4	მუნიციპალიტეტების რესურსების გაძლიერება	მუნიციპალიტეტების ინსტიტუციური უნარიანობის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ეროვნული მიზანი 13	გენეტიკურ რესურსებზე და მასთან დაკავშირებულ ტრადიციულ ცოდნაზე ხელმისაწვდომობისა და მიღებული სარგებლის სამართლიანი, თანაბარი განაწილება გავლენის ინდიკატორი - გენეტიკურ რესურსებზე და მასთან დაკავშირებულ ტრადიციულ ცოდნაზე ხელმისაწვდომობის დონე - მიღებული არაფულადი და ფულადი სარგებლის დონე	
ამოცანა 13.1	გენეტიკური რესურსების, მათთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნისა და ამ რესურსების გამოყენებით მიღებული სარგებლის სამართლიანი და თანაბარი განაწილების (ABS) მექანიზმების ინტეგრირება კანონმდებლობასა და პრაქტიკაში	ABS მექანიზმების ინტეგრირების დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 13.2	გენეტიკური ბაზის სრულყოფა და გავრცელება	გენეტიკური რესურსების წილი, რომელიც ბაზაშია ასახული

ამოცანა 13.3	ტრადიციული ცოდნის კარგვის შეჩერება და მასზე ხელმისაწვდომობისა და ამ რესურსების გამოყენებით მიღებული სარგებლის ზრდის შესაძლებლობების გაძლიერება	ტრადიციული ცოდნის გავრცელების საფუძველზე მიღებული სარგებლის ფინანსური მოცულობა
ინსტიტუციური ამოცანები		
ამოცანა 13.4	გენეტიკურ რესურსებზე წვდომის, სარგებლის განაწილების სისტემისა და ციფრული გენეტიკური ინფორმაციის პრინციპების სრულფასოვანად დასანერგად საჭირო შესაბამისი ადამიანური და ტექნიკური შესაძლებლობების გაძლიერება	კვალიფიციური ადამიანების რაოდენობა ტექნიკური რესურსების შესაბამისობის დონე არსებულ საჭიროებებთან მიმართებით
ეროვნული მიზანი 14	ბიომრავალფეროვნების საკითხების სექტორული მეინსტრიმინგი დაგეგმვისა და გადაწყვეტილების მიღების ყველა დონეზე გავლენის ინდიკატორი - ბიომრავალფეროვნების საკითხების ინტეგრირების წილი ყველა დონის პოლიტიკის და სტრატეგიის დოკუმენტებში - ბიომრავალფეროვნების საკითხების მეინსტრიმინგის დონე	
ამოცანა 14.1	ბიომრავალფეროვნების კომპონენტის ინტეგრაციის ხარისხის ზრდა ყველა შესაბამისი ეროვნული, სექტორული და მულტისექტორული პოლიტიკის დოკუმენტების შემუშავების, განხორციელების, მონიტორინგის, ანგარიშგებისა და შეფასების პროცესში	პოლიტიკის დოკუმენტების შემუშავების, განხორციელების, მონიტორინგის, ანგარიშგებისა და შეფასების პროცესში ბიომრავალფეროვნების კომპონენტის ინტეგრაციის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 14.2	ბიომრავალფეროვნებისა და ეკოსისტემების ეკონომიკური ფასეულობების სრულფასოვანი ინტეგრაცია ეროვნული აღრიცხვისა და სტატისტიკის სისტემებში	ეროვნული აღრიცხვისა და სტატისტიკის სისტემებში ბიომრავალფეროვნებისა და ეკოსისტემების ეკონომიკური ფასეულობების ინტეგრაციის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)

ამოცანა 14.3	გზშ-სა და სგშ-ში გარემოსდაცვითი მმართველობის გაძლიერება გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ჩართულობის ხარისხის ზრდით	გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ჩართული დაინტერესებული მხარეებისა და მოქალაქეების მონაწილეობის მასშტაბი გზშ-სა და სგშ-ში
ამოცანა 14.4	სოფლის მეურნეობის სფეროში გარემოსდაცვითი მმართველობის გაძლიერება გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ჩართულობის ხარისხის ზრდით	სოფლის მეურნეობის სფეროს გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ჩართული დაინტერესებული მხარეებისა და მოქალაქეების მონაწილეობის მასშტაბი
ინსტიტუციური ამოცანები		
ამოცანა 14.5	ინსტიტუციური მექანიზმების გაძლიერება სექტორებს შორის კოორდინაციის უზრუნველსაყოფად	კოორდინაციის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ეროვნული მიზანი 15	კერძო სექტორში ბიომრავალფეროვნებასთან დაკავშირებული რისკებისა და უარყოფითი ზეგავლენის შეფასების გაუმჯობესება გავლენის ინდიკატორი - კომპანიების რაოდენობა, რომლებიც ბიომრავალფეროვნებასთან დაკავშირებული რისკებისა და უარყოფითი ზეგავლენის შესახებ ანგარიშგებას აწარმოებენ	
ამოცანა 15.1	ბიომრავალფეროვნებასთან დაკავშირებული რისკებისა და უარყოფითი ზეგავლენის შეფასების სისტემის ჩამოყალიბება	ბიომრავალფეროვნებასთან დაკავშირებული რისკებისა და უარყოფითი ზეგავლენის შეფასების სისტემის შესაბამისობის დონე საერთაშორისო სტანდარტებთან (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 15.2	ბიომრავალფეროვნების მეინსტრიმინგი და ბუნებაზე დაფუძნებული მიდგომების ინტეგრირების მხარდაჭერა ბიზნეს პროცესებში	ბიომრავალფეროვნებისა და ეკოსისტემური მომსახურებების შენარჩუნების პროცესში მონაწილე ბიზნეს-ოპერატორების წილი

ამოცანა 15.3	ფინანსურ სექტორში ბიომრავალფეროვნების რისკების ინტეგრირების ხარისხის ზრდა	მწვანე ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული საბანკო სესხების გამცემი ბანკების რაოდენობა, დაფინანსებული პროექტებისა და სესხების რაოდენობა და ფინანსური მოცულობა
ეროვნული მიზანი 16	მდგრადი მოხმარების არჩევანის ხელშეწყობა ბიომრავალფეროვნების კარგვის, ნარჩენებისა და ჭარბი მოხმარების შესამცირებლად გავლენის ინდიკატორი - FAO-ს სურსათის დანაკარგების ინდექსში საქართველოს ადგილის დინამიკა	
ამოცანა 16.1	სურსათის მიწოდების ჯაჭვში ბიომრავალფეროვნების კარგვის, ნარჩენებისა და ჭარბი მოხმარების შემცირების კომპონენტების ინტეგრირება	ბიომრავალფეროვნების კარგვის, ნარჩენებისა და ჭარბი მოხმარების შემცირების კომპონენტების ინტეგრირების დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ამოცანა 16.2	მომხმარებლის ქცევის ცვლილება მდგრადი მოხმარების არჩევანის სასარგებლოდ	მომხმარებლებში ბიომრავალფეროვნების კარგვის, ნარჩენებისა და ჭარბი მოხმარების შემცირებისკენ მიმართული პრაქტიკების გამოყენების სიხშირე
ამოცანა 16.3	რესურსების ეფექტური გამოყენებისა და ცირკულარული ეკონომიკის მექანიზმების მხარდაჭერა	მექანიზმების რაოდენობა, რომელიც მიმართულია ბიომრავალფეროვნების კარგვის, ნარჩენებისა და ჭარბი მოხმარების შემცირებისკენ
ინსტიტუციური ამოცანები		
ამოცანა 1	კოორდინაციის ხარისხის გაძლიერება და ინსტიტუციური რესურსების გაუმჯობესება	კოორდინაციისა და ინსტიტუციური უნარიანობის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ეროვნული მიზანი 17	ბიოტექნოლოგიით მიღებული სარგებლის განაწილება გავლენის ინდიკატორი	

	- „ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შესახებ“ კონვენციის მე-19 მუხლით გათვალისწინებული ბიოტექნოლოგიის მართვისა და მისი სარგებლის განაწილების დონე	
ამოცანა 17.1	ბიოტექნოლოგიის მხარდაჭერა მისგან მიღებული სარგებლის უზრუნველყოფისა და განაწილების დონის გასაზრდელად	საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და პოლიტიკური მექანიზმების რაოდენობა, რომელიც ემსახურება გენეტიკური რესურსების მიმწოდებელი მხარეების მიერ ბიოტექნოლოგიური კვლევის და წარმოების უზრუნველსაყოფას (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ინსტიტუციური ამოცანები		
ამოცანა 17.5	კოორდინაციის ხარისხის გაძლიერება და ინსტიტუციური რესურსების გაუმჯობესება ბიოსაფრთხოების და ბიოტექნოლოგიების მიმართულებით	კოორდინაციის და ინსტიტუციური უნარიანობის დონე (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ეროვნული მიზანი 18	ბიომრავალფეროვნებისთვის საზიანო სუბსიდიების შემცირება და სასარგებლო ზომების გაძლიერება გავლენის ინდიკატორი - ბიომრავალფეროვნებისთვის საზიანო სუბსიდიებისა და სხვა სტიმულების რაოდენობა, რომლებიც ექვემდებარება აღმოფხვრას, თანდათანობით გაუქმებასა და რეფორმირებას - ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებისა და მდგრადი გამოყენების ხელშეწყობის მიზნით არსებული დადებითი სტიმულების რაოდენობა, მასშტაბი, შეთავაზების ინტენსივობა	
ამოცანა 18.1	ბიომრავალფეროვნებისთვის ზიანის შემცველი სტიმულების (როგორც პოზიტიური, ისე ნეგატიური) გამოვლენა სახელმწიფოს მიერ წარმოდგენილ პროგრამებსა და პროექტებში	ბიომრავალფეროვნებისთვის საზიანო ეფექტების მქონე პროგრამებისა და პროექტების იდენტიფიცირების მასშტაბი ბიომრავალფეროვნებისთვის პოზიტიური ეფექტების მქონე პროგრამებისა და პროექტების რაოდენობა, რომელიც გასაძლიერებელია

		სუბსიდიების რაოდენობა/გამოყოფილი თანხა, რომელსაც ბიომრავალფეროვნებაზე ნეგატიური ზეგავლენა გააჩნია
ამოცანა 18.2	ბიომრავალფეროვნებისთვის ზიანის შემცველი სტიმულების ეტაპობრივი შემცირება	ბიომრავალფეროვნებისთვის ზიანის შემცველი სტიმულების (როგორც ნეგატიური, ისე პოზიტიური) რაოდენობა, რომელიც ექვემდებარება გადახედვას – გაუქმებას, მიზნობრიობის შეცვლას და ა.შ.
ამოცანა 18.3	ბიომრავალფეროვნების დაცვასა და მდგრად გამოყენებაზე ორიენტირებული არსებული მექანიზმების გაძლიერება და დამატებითი სტიმულების ეტაპობრივი ინტეგრირება	ბიომრავალფეროვნებისთვის პოზიტიური ეფექტების მქონე პროგრამებისა და პროექტების რაოდენობა, რომელიც გაძლიერდა (ფინანსები, მასშტაბი მოქმედების ან ბენეფიციარების) ბიომრავალფეროვნების დაცვასა და მდგრადი გამოყენების ხელშეწყობაზე ორიენტირებული დამატებითი სტიმულების (როგორც ნეგატიური, ისე პოზიტიური) რაოდენობა
ინსტიტუციური ამოცანები		
ამოცანა 18.4	ადამიანური რესურსების გაძლიერება	თანამშრომელთა რაოდენობა, რომელსაც გააჩნია ბიომრავალფეროვნებისთვის საზიანო/სასარგებლო ეფექტების იდენტიფიცირებისა და ზიანის/სარგებლის შეფასების უნარი
ამოცანა 18.5	ინსტიტუციური პასუხისმგებლობისა და კოორდინაციის ხარისხის გაძლიერება სახელმწიფო მიერ შეთავაზებული ეკონომიკური ზრდის სტიმულების პროცესში ბიომრავალფეროვნების კომპონენტის გასათვალისწინებლად	კოორდინაციის დონე სახელმწიფო მიერ შეთავაზებული ეკონომიკური ზრდის სტიმულების პროცესში ბიომრავალფეროვნების კომპონენტის გასათვალისწინებლად (კრიტიკული, დაბალი, საშუალო, მაღალი)
ურთიერთგადამკვეთი საკითხების ეფექტური მართვა		
ამოცანა 1	ბიომრავალფეროვნების მიმართულებით საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება და განათლების ხელშეწყობა	საზოგადოებრივი ცნობიერების დონე; საზოგადოებრივი გამოკითხვის შედეგებში საზოგადოების წილი, რომელიც

		ბიომრავალფეროვნების დაცვას უმნიშვნელოვანეს პრობლემათა ჩამონათვალში ასახელებს
ამოცანა 2	ბიომრავალფეროვნების მიმართულების საჯარო უწყებების ინსტიტუციური გაძლიერება	ბიომრავალფეროვნების მიმართულებით ინსტიტუციური რეაგირებადობისა და კოორდინირების დონე
ამოცანა 3	ფინანსური რესურსების მოზიდვა და მხარდაჭერა	ფინანსური რესურსების შესაბამისობის დონე სტრატეგიით გათვალისწინებული მიზნებისა და ამოცანების მხარდასაჭერად

4. ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიის სტრუქტურა

ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმისთვის (NBSAP-3) შემუშავებულია სტრუქტურა, რომელიც უზრუნველყოფს პოლიტიკის დოკუმენტის ლოგიკურ თანმიმდევრულობას, მტკიცებულებებზე დაფუძნებულ დაგეგმვას და შედეგზე ორიენტირებულ განხორციელებას. სტრატეგიის სტრუქტურა მოიცავს როგორც ანალიტიკურ, ისე სტრატეგიულ და საოპერაციო კომპონენტებს და ქმნის ერთიან ჩარჩოს ბიომრავალფეროვნების დაცვის, აღდგენისა და მდგრადი გამოყენების მიმართულებით.

ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიის სტრუქტურა წარმოდგენილია შემდეგი სახით:

ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიის სტრუქტურა	
1. შესავალი	
1.1	NBSAP-3-ის შემუშავების საჭიროება
1.2	NBSAP-3-ის შემუშავების პროცესი და ჩართული მხარეები
1.3	არსებული პოლიტიკის დოკუმენტები, რომლების საფუძველზეც მოხდა NBSAP-3-ის შემუშავება (მიზნებისა და ამოცანების შესაბამისობა უკვე დამტკიცებულ პოლიტიკის დოკუმენტებთან)
1.4	საერთაშორისო ვალდებულებები და სტანდარტები, რომლებთან შესაბამისობაც უზრუნველყოფილია NBSAP-3-ის მეშვეობით
1.5	საერთაშორისო საუკეთესო გამოცდილები/პრაქტიკები, რომლის მიხედვითაც მოხდა NBSAP-3 -ის შემუშავება
2. სიტუაციური ანალიზი	
2.1	სიტუაციის ანალიზის ჩატარების მეთოდოლოგია
2.2	სექტორში გატარებული რეფორმები/აქტივობები და მათი შედეგები
2.3	NBSAP-1-ის და NBSAP-2-ის შეფასების ძირითადი მიგნებები
2.4	მომიჯნავე სექტორების სხვა პოლიტიკის დოკუმენტებში წარმოდგენილი ვალდებულებები
2.5	ძირითადი პრობლემები და მათი გამომწვევი ფაქტორები
2.6	ძირითადი პრობლემების უარყოფითი შედეგები
3. NBSAP-3-ის სტრატეგიული ნაწილი	
3.1	2050 წლის ეროვნული ხედვა
3.2	NBSAP-3 სექტორული პრიორიტეტები და მათი განსაზღვრის საფუძვლები
3.3	NBSAP-3 სტრატეგიული მიზნები და გავლენის ინდიკატორები
3.4	NBSAP-3 ამოცანები და ამოცანის შედეგის ინდიკატორები
3.5	NBSAP-3 ქმედებები და ქმედების შედეგის ინდიკატორები
3.6	სტრატეგიული მიზნებისა და ამოცანების შესაბამისობა ბიომრავალფეროვნების გლობალურ ჩარჩოსა და SDG მიზნებთან

4. NBSAP-3-ის განხორციელება
4.1 მაკოორდინირებელი ორგანო, მიზნებისა და ამოცანების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი უწყებები, შეკრების პერიოდულობა და განხორციელების პროცესის მართვის ინსტრუმენტები
4.2 დაინტერესებული მხარეების განხორციელების პროცესში ჩართვის მექანიზმები და ფართო საზოგადოებასთან კომუნიკაციის არხები
4.3 საჭირო ფინანსური რესურსები, დაფინანსების წყაროები და საპროგნოზო ბიუჯეტი
4.4 ცვლილებების ასახვის საჭიროებები და პროცედურები
5. NBSAP-3-ის მონიტორინგი და შეფასება
5.1 მონიტორინგისა და შეფასების კალენდარი
5.2 ანგარიშგებასა და მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი უწყებები
5.3 ანგარიშების გამოქვეყნების მოდალობები და NBSAP-ები შესრულების გამჭვირვალობა
5.4 მონიტორინგისა და შეფასების პროცესში დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის მექანიზმები
6. დანართები
6.1 ლოგიკური ჩარჩო
6.2 მონიტორინგის ჩარჩოს ეროვნული ინდიკატორები და მათი შეფასების მეთოდოლოგიები (ინდიკატორების პასპორტი)
6.3 საჯარო კონსულტაციების ანგარიში
6.4 სამოქმედო გეგმა
6.5 ბიუჯეტირების ინსტრუმენტი

5. ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის სისტემის გაუმჯობესება

პროექტის ფარგლებში, კუნძინ-მონრეალის ბიომრავალფეროვნების გლობალური ჩარჩოს მონიტორინგის ჩარჩოს შესახებ 15/5 და 16/31 გადაწყვეტილებების შესაბამისად, მომზადდა მონიტორინგის ჩარჩოს ეროვნული ინდიკატორები და მათი შეფასების მეთოდოლოგიები ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიით გათვალისწინებული მიზნების შესრულების გავლენის ინდიკატორების პასპორტების დონეზე. დამატებით წარმოდგენილია ანგარიშგების მეთოდოლოგია, რომელიც საფუძვლად დაედება ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიის განხორციელების მონიტორინგისა და შეფასების სისტემას.

დოკუმენტი თანხვედრაშია საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 20 დეკემბრის №629 დადგენილებასთან – „პოლიტიკის დოკუმენტების შემუშავების, მონიტორინგისა და შეფასების წესის დამტკიცების შესახებ“. აღნიშნულ დადგენილებასთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის მიზნით განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები: ჰარმონიზდა კუნძინ-მონრეალის ბიომრავალფეროვნების გლობალური ჩარჩოს მონიტორინგის ჩარჩო №629 დადგენილებით გათვალისწინებულ ინდიკატორების პასპორტის მოთხოვნებთან; და განისაზღვრა კუნძინ-მონრეალის ბიომრავალფეროვნების გლობალური ჩარჩოს მონიტორინგის ჩარჩოსთან თავსებადი გავლენის ინდიკატორების ნუსხა შესაბამისი შეფასების მეთოდოლოგიების წარმოდგენით.

ინდიკატორების პასპორტის შემუშავების მიზნებია: შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის პროცესის უზრუნველყოფა; საშუალო და გრძელვადიანი შედეგების გაზომვის დეტალური ინსტრუმენტების შემუშავება; მონიტორინგისა და შეფასების პროცესის გამარტივება; მიღწეული პროგრესის გამჭვირვალე და თანმიმდევრული გაზომვა; პოლიტიკის დაგეგმვის პროცესის ინსტიტუციური მეხსიერების უზრუნველყოფა.

ამავე დროს, მონიტორინგის სისტემა ქმნის შესაძლებლობას, დაძლეულ იქნას მონაცემების გაფანტულობა და ნაკლებად სისტემურად შეგროვების დღემდე არსებული პრაქტიკა და უზრუნველყოფილ იქნას ბიომრავალფეროვნების შესახებ არსებული მონაცემების კოორდინირებული შეგროვება ერთიანი მიდგომის საფუძველზე.

ინდიკატორების პასპორტი მოიცავს თითოეული ინდიკატორის შესახებ დეტალურ ინფორმაციას და შემუშავებულია ყველა გავლენის ინდიკატორისთვის.

ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმების განხორციელების მონიტორინგი და შეფასება განხორციელდება საქართველოს მთავრობის პოლიტიკის დაგეგმვის, მონიტორინგისა და შეფასების სახელმძღვანელოთი დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად. რეგულარული მონიტორინგი და მტკიცებულებებზე დაფუძნებული შეფასება უზრუნველყოფს ეროვნული სტრატეგიით განსაზღვრული მიზნებისა და ამოცანების მიღწევის, ასევე სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელების პროგრესის შეფასებას.

ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმების განხორციელებასთან დაკავშირებული ინფორმაციის შეგროვებას, სტატუს-ანგარიშების, პროგრეს ანგარიშებისა და მონიტორინგის წლიური ანგარიშების მომზადებას კოორდინაციას გაუწევს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო სხვა შესაბამის უწყებებთან თანამშრომლობით. სამინისტროს კოორდინაციით ყოველ ექვს თვეში ერთხელ მომზადდება პროგრესის ანგარიში, ხოლო წლიური ანგარიშები მოიცავს სამოქმედო გეგმით განსაზღვრული თითოეული ქმედებისა და ამოცანის შესრულების შეფასებას. ასევე მომზადდება შუალედური და საბოლოო შეფასების ანგარიშები, რომელთა შედეგები გათვალისწინებული იქნება შემდგომ სამოქმედო გეგმებსა და საჭიროების შემთხვევაში, სტრატეგიის დოკუმენტში.

დოკუმენტის ფარგლებში შემუშავებულია ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიის მონიტორინგისა და შეფასების ჩარჩოს ეროვნული გავლენის ინდიკატორები, რომლებიც უკავშირდება სტრატეგიით განსაზღვრულ ეროვნულ მიზნებს და წარმოადგენს მათი შესრულების შედეგების გაზომვის მთავარ ინსტრუმენტს. აღნიშნული ინდიკატორები გამოიყენება ბიომრავალფეროვნების დაცვის, აღდგენისა და მდგრადი გამოყენების მიმართულებით განხორციელებული პოლიტიკის ინტერვენციების გრძელვადიანი ეფექტების შესაფასებლად.

გავლენის ინდიკატორები ასახავს იმ ცვლილებებს, რომლებიც სტრატეგიის განხორციელების შედეგად უნდა დაფიქსირდეს ბიომრავალფეროვნების მდგომარეობაში, ეკოსისტემების ფუნქციონირებაში, ბუნებრივი რესურსების მართვასა და ადამიანისა და ბუნების ურთიერთქმედებაში. მათი გამოყენება უზრუნველყოფს სტრატეგიის განხორციელების შედეგების შეფასებას იმ დონეზე, სადაც შესაძლებელია პოლიტიკის საერთო მიმართულებებისა და მიღწეული შედეგების სისტემური ანალიზი.

დოკუმენტში განსაზღვრული გავლენის ინდიკატორები ფარავს ბიომრავალფეროვნების პოლიტიკის ძირითად თემატურ მიმართულებებს და უზრუნველყოფს სტრატეგიული მიზნების შესრულების შედეგების კომპლექსურ შეფასებას. აღნიშნული მიდგომა ეფუძნება იმას, რომ ბიომრავალფეროვნების დაცვა, აღდგენა და მდგრადი მართვა წარმოადგენს მრავალსექტორულ პროცესს და მისი შედეგები უნდა შეფასდეს ეკოლოგიურ, სოციალურ, ეკონომიკურ და მმართველობით კონტექსტებში, ურთიერთდაკავშირებულად და არა განცალკევებულად.

გავლენის ინდიკატორების მეშვეობით ხდება სივრცითი დაგეგმარებისა და მართვის პროცესებში ბიომრავალფეროვნების კომპონენტების ინტეგრაციის ხარისხის შეფასება როგორც ხმელეთის, ისე საზღვაო აკვატორიის მასშტაბით. ეს უზრუნველყოფს შესაძლებლობას შეფასდეს, რამდენად არის ბიომრავალფეროვნების საკითხები ასახული სივრცითი განვითარების პოლიტიკაში, მიწათსარგებლობის დაგეგმვაში და გადაწყვეტილების მიღების პროცესებში სხვადასხვა დონეზე.

ინდიკატორები ასევე გამოიყენება დაზიანებული და დეგრადირებული ეკოსისტემების მდგომარეობის შესაფასებლად, მათ შორის იმ ეკოსისტემების წილის განსაზღვრისთვის, რომელზეც ხორციელდება აღდგენის ღონისძიებები. აღნიშნული მაჩვენებლები ქმნის საფუძველს ეკოსისტემების აღდგენის პოლიტიკის შედეგიანობის გრძელვადიანი მონიტორინგისთვის და იძლევა საშუალებას შეფასდეს აღდგენითი ღონისძიებების მასშტაბი და მათი სისტემური გავლენა.

გავლენის ინდიკატორები მოიცავს დაცული და სხვა საკონსერვაციო ტერიტორიების ფართობის შეფასებას, სადაც ვრცელდება ეფექტური საკონსერვაციო მართვა. ეს მიმართულება გამოიყენება საკონსერვაციო ღონისძიებების გეოგრაფიული დაფარვისა და მართვის შედეგების შესაფასებლად და ასახავს ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის ეროვნული სისტემის ფუნქციონირების მასშტაბსა და სტრუქტურას.

დოკუმენტში განსაზღვრული ინდიკატორები ასევე გამოიყენება სახეობათა მდგომარეობისა და გადაშენების რისკის ცვლილებების მონიტორინგისთვის, რაც უზრუნველყოფს სახეობათა დაცვის პოლიტიკის შედეგების შეფასებას გრძელვადიან პერსპექტივაში. ამასთან ერთად, გათვალისწინებულია ადამიანსა და ველურ ბუნებას შორის კონფლიქტების რაოდენობისა და მიყენებული ზიანის მასშტაბის შეფასება, რაც ასახავს კონფლიქტების მართვის მექანიზმების ეფექტურობას და მათი გავლენის დინამიკას.

გავლენის ინდიკატორების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიმართულება უკავშირდება ველური ბუნებრივი რესურსების მდგრად გამოყენებას და გამოიყენება იმ მარაგების წილის განსაზღვრისთვის, რომლებიც მდგრადია. აღნიშნული მაჩვენებლები ქმნის საფუძველს მდგრადი სარგებლობის პოლიტიკის შედეგების გრძელვადიანი შეფასებისთვის და საშუალებას იძლევა შეფასდეს რესურსების გამოყენების პრაქტიკის შესაბამისობა მდგრადობის პრინციპებთან.

გავლენის ინდიკატორები დაკავშირებულია შესაბამის ეროვნულ მიზნებთან და წარმოადგენს მონიტორინგისა და შეფასების ჩარჩოს ცენტრალურ კომპონენტს. მათი შეფასება ეფუძნება როგორც რაოდენობრივ, ისე ხარისხობრივ მონაცემებს, რაც უზრუნველყოფს შედეგების დროში შედარებადობას, სიზუსტესა და თანმიმდევრულობას, ასევე ამცირებს შეფასების სუბიექტურობის რისკს.

გავლენის ინდიკატორების გამოყენება ქმნის საფუძველს ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიის განხორციელების რეგულარული მონიტორინგისა და ანგარიშგებისთვის, მტკიცებულებებზე დაფუძნებული შეფასებისთვის და მიღებული შედეგების გამოყენებისთვის შემდგომი პოლიტიკის დაგეგმვისა და კორექტირების პროცესში. აღნიშნული მიდგომა ასევე ხელს უწყობს ინსტიტუციური მეხსიერების გაძლიერებას და მონაცემებზე დაფუძნებული გადაწყვეტილებების მიღების პრაქტიკის განმტკიცებას.

საბოლოოდ, დოკუმენტში შემუშავებული გავლენის ინდიკატორები ქმნის ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიის მონიტორინგისა და შეფასების ჩარჩოს

სტრუქტურირებულ, სისტემურ და მდგრად საფუძველს, რომელიც უზრუნველყოფს სტრატეგიის განხორციელების შედეგების გამჭვირვალე, თანმიმდევრულ და გრძელვადიან შეფასებას ეროვნულ დონეზე.

გავლენის ინდიკატორების გამოყენება უზრუნველყოფს: ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგიით განსაზღვრული მიზნების შესრულების გრძელვადიანი შედეგების შეფასებას; ეკოსისტემების მდგომარეობაში, სახეობათა დაცვასა და ბუნებრივი რესურსების მართვაში მომხდარი ცვლილებების სისტემურ მონიტორინგს; სივრცითი დაგეგმარებისა და საკონსერვაციო მართვის პროცესებში ბიომრავალფეროვნების ინტეგრაციის ხარისხის შეფასებას; პოლიტიკის ინტერვენციების ეკოლოგიური, სოციალური, ეკონომიკური და მართვის ეფექტების კომპლექსურ ანალიზს; და მტკიცებულებებზე დაფუძნებულ ანგარიშგებასა და შემდგომი პოლიტიკის დაგეგმვის პროცესის მხარდაჭერას.